

Uredništvo aprava, Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 10 litr. za inosemstvo 40 litr. — Okl. rač. Ljubljana 10.550 za naročnino in 10.550 za inosemstvo. Izključno sodelovanje in oglaševanje v Italiji in inosemstvu: UPI S. A. Milano. Repokopjev na vprašanje.

SLOVENEK

MAJ 1944
31
SREDA

94 USA-Terrorflugzeuge abgeschossen

Fortsetzung des feindlichen Grossangriffs in Italien — Im Raum Valmontone alle Feindangriffe zerschlagen — Durch Gegenangriffe weiteres Gelände zurückerobert — Wirksame deutsche Angriffe gegen Falmouth und Portsmouth — Sowjetische Bahnknotenpunkte erfolgreich bombardiert

Aus dem Führerhauptquartier, 30. V. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Der Schwerpunkt des feindlichen Großangriffs lag gestern am äussersten Westflügel der italienischen Front von der Küste bis in den Raum der Albaner Berge. Dem hier mit massierten Infanterie- und Panzerkräften angreifenden Gegner gelangen an einigen Stellen örtliche Einbrüche, die durch Gegenangriffe sofort bereinigt oder abgeriegelt wurden. 25 feindliche Panzer wurden dabei abgeschossen. Östlich Velletri scheiterten zahlreiche in Bataillonsstärke geführte feindliche Angriffe. Südlich und südwestlich Valmontone zerschlugen unsere Truppen alle Angriffe, die der Gegner mit zusammengefassten Kräften führte und gewannen bei Fortsetzung des eigenen Gegenangriffes weiteres Gelände zurück.

Im Raum heiderseits Ceccano griff der Feind mit überlegenen Kräften unsere Stellungen an und konnte in den von Nachtruppen zäh verteidigten Ort eindringen. Östlich des Saeco-Flusses wurden bei der Abwehr feindlicher Angriffe bei Pofi 22 feindliche Panzer abgeschossen. Kampffähren der Kriegsmarine schossen im Golf von Genua ein

britisches Schellboot in Brand. Im Osten kam es auch gestern zu keinen Kampfhandlungen von Bedeutung.

Über dem Finnischen Meerbusen schossen Wachfahrzeuge der Kriegsmarine 6 sowjetische Bomber ab, 7 weitere wurden im Luftkampf vernichtet. In der letzten Nacht führten deutsche Kampfflugzeuge wirksame Angriffe gegen die Bahnknotenpunkte Kasatin und Shmerinka, die Brände und Explosionen in Betriebsstoff- und Munitionslagern hervorriefen.

Nordamerikanische Bomberverbände drangen bei Tage von Süden und Westen in das nord-, mittel- und südostdeutsche Reichsgebiet ein. Besonders in Leipzig, Posen und Kottbus entstanden Schäden. Die Bevölkerung hatte Verluste. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 94 feindliche Flugzeuge vernichtet. In der vergangenen Nacht warfen einzelne britische Flugzeuge Bomben im Raum von Wien und auf Hannover. Deutsche Kampfflugzeuge führten wirksame Angriffe gegen die englischen Hafensstädte Falmouth und Portsmouth.

Deutsche Kampfflugzeuge führten wirksame Angriffe gegen die englischen Hafensstädte Falmouth und Portsmouth.

94 ameriških strahovalnih letal sestreljenih

Sovražni velenapad v Italiji se nadaljuje — Pri Valmontonu so bili vsi sovražni napadi razbiti — S protinapadi je bilo ponovno osvojeno nadaljnje ozemlje. — Uspešni nemški napadi na Falmouth in Portsmouth — Uspešno bombardiranje sovjetskih železniških križišč

Führerjev glavni stan, 30. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Težišče sovražnega velenapada je ležalo včeraj na skrajnem zahodnem krilu italijanskega bojišča od obale pa do Albanskih gora. Nasprotniku, ki je tu napadal s strujenimi pehotnimi in oklepniškimi silami, so ponekod uspeli krajevni vdori, ki pa smo jih s protinapadi takoj občistili ali pa zajezili. 25 oklepnikov smo pri tem sestrelili. Vzhodno od Velletrijskega se so izjalovili številni, v bataljoni izvedeni sovražni napadi. Južno in južozahodno od Valmontona so naše čete razbile vse napade, ki jih je izvršil nasprotnik z osredotočenimi silami. Pri nadaljevanju lastnih protinapadov so si ponovno osvojile nadaljnje ozemlje.

Na področju ob obeh straneh Ceccano je sovražnik z nadmožnimi silami napadel naše postojanke. Uspešno mu je vdreti v kraj, ki so ga žilavo branile naše zaščitnice. Vzhodno od reke Saeco smo pri obrambi sovražnih napadov pri Pofi uničili 22 sovražnih oklepnikov. Bojne jedinice vojne mornarice so v

Genovskem zalivu zažgale nek britanski hitri člani.

Na vzhodu tudi včeraj ni prišlo do nikakih pomembnejših bojov.

Nad Finskim zalivom so varovalne ladje vojne mornarice sestrelile 6 sovjetskih bombnikov, 7 nadaljnjih pa je bilo uničenih v letalskih bojih.

V zadnji noči so izvršila nemška bojna letala uspešna napada na železniški križišč Kasatin in Zmerinko, ki sta povzročila požare in eksplozije v skladiščih pogonskih sredstev in streliva.

Severnoameriški bombniški oddelki so podnevi z juga in z zahoda vdrli v severno, srednje in južno-nemško ozemlje. Zlasti v Lipskem, v Poznanju in v Kottbusu je nastala škoda. Prebivalstvo je imelo izgube. V silovitih letalskih bojih ter s protiletalskim topništvom smo uničili 94 sovražnih letal.

V pretekli noči so vrgla posamezna britanska letala bombe na dunajsko in hannoversko področje.

Nemška bojna letala so uspešno napadla angleški obalni mesti Falmouth in Portsmouth.

Trebljenje tolovajev

Berlin, 28. maja. Na nekem bojnem odseku ob Drini so izgubili te dni komunistični tolovajev znova 243 mrtvih in 93 ujetnikov. Poleg tega je bilo zaplenjenega precej orožja in gradiva.

Berlin, 29. maja. Pri čistilnih nastopih v srednji Hrvaški in na Balkanu na področju med Plitviškimi jezeri in pogorjem Velebit so zaplenile nemške čete tudi v prejšnjem tednu velika skladišča živil in streliva. V bojih so izgubili komunistični banditi 681 mrtvih in 220 ujetnikov in prebežnikov.

Berlin, 29. maja. Na področju Garške ob hercegovo-črnogorski meji so se skušali zopet zbrati razbiti deli komunističnih top. Ti deli so bili ponovno zaplenjeni v boj ter izgubili pri tem 61 mrtvih, med temi nekoga poveljnika brigade. Ujetniki so izpovedali, da so komunisti v teh bitkah imeli najmanj 180 ranjencev.

Uspeh pristajalnih pionirjev

Berlin, 29. maja. Pristajalni pionirji so odkrili na neki vojni v Egejskem morju veliko britansko ladnico, ki je bila skrita in zelo dobro kamuflirana. Pionirji so premagali posadko ter pripeljali ladnico v prihodno luko. Na nekem drugem mestu so našli 730 sodov najboljše goriva, ki izvira z nekoga potopjenega britanskega parnika.

V treh dneh 4000 mrtvih

Vichy. Francoski radio je v ponedeljek jutraj objavil zadnje bilanco angloameriških strahovalnih napadov na Francijo, izvršenih v petek, soboto in nedeljo. Prebivalstvo obkrojuje okrog 4 tisoč mrtvih, 5 tisoč ljudi pa je bilo ranjenih. Radio je opozoril, da so zlasti mladinske organizacije povsod odlično pomagale pri reševalnih in očiščevalnih delih.

Prevrat v Ekvadorju

Stockholm, 30. maja. Kot javljajo iz Quita je predsednik Ekvadorja dr. Carlos Arroyo del Rio odstopil skupno z vsemi člani svoje vlade. Svoja polnomočja je predal podpredsedniku senata dr. Faustu Navarru Allendu, nakar je pobegnil v ameriško poslanstvo.

Guayaquil, 30. maja. Po vesteh neke severnoameriške agencije so v Guayaquilu osnovali začasno vlado, ne da bi vedeli, kako se razmere razvijajo v ostalih delih dežele. Začasna vlada ima svoj sedež v palači vojaškega poveljstva.

Kitajske izgube pri Lojangu

Tokio, 27. maja. Uradna izjava, ki jo je v soboto izdal cesarski glavni stan, pravi naslednje:

»Pri zavzetju Lojanga smo po dosežanju ugotovitvah dosegli naslednje uspehe: na bojišču je obšlo 4386 padlih sovražnikov, ujeli pa smo jih 6230.

Med zaplenjenimi vojaškimi gradivom se nahaja 74 različnih topov, 201 težka in lahka strojnica ter 179.000 komadov nabojev za puške. Naše izgube so zelo majhne.

Med delovnim časom so zaprti

Zeneva, 30. maja. Po poročilu »Daily Workerja« je v Londonu vzbudilo neverjetno nezadovoljstvo med delavstvom dejstvo, da v nekem tamkajšnjem oboroževalnem podjetju sedaj zapirajo delavce pri nočnem posadu. Pet minut potem, ko se prične nočno delo, zaklenejo vse vhode v tovarno in uporabljajo pri tem celo težke verige. Vrata odpro šele prihodni dan zjutraj ob sedmih. Delavci so torej zaklenjeni od 20. ure ponoči do 7. ure zjutraj. Nič ne more ne ven ne notri. »Človeka sprejeti mrzla groza, ako pomisli, kaj bi se lahko zgodilo, če bi ponoči napadla tovarno sovražna letala.« pravi o tem »Daily Worker«. Vodstvo obrata je izjavilo, da je ta ukrep upravičen zaradi tega, ker je prišlo v navado da so posamezni delavci zapustili svoje delo. List pravi, da je utemeljitev tega ukrepa »dejanje plutokratskega zaslužnjanja«.

Kratka poročila

New York, 29. maja. Časopis »New York World Telegram« napada v soboto zvečer v ostrem napadu vse ono, kar imenuje »Churchillov lažni projekt«. Z ozirom na zadnja Churchillova in Edena izvajanja imenuje list načrt britanske vlade, s katerim bi podredili predlagano »Ligo narodov« nadzorstvu treh velisil, za slabo kamufliran sistem sil, ki bo naletel na nezadovoljstvo večine majhnih narodov.

Zagreb, 27. maja. Pri zadnjem terorističnem napadu na Dubrovnik je bila poškodovana tudi cerkev sv. Blaža, dubrovniškega mestnega patrona. Svetnikov kip je ostal nepoškodovan. Sedaj so ga v svečani procesiji prenesli v neko kapelico na otoku Lapadu.

Rim. DNB. Na binokstni ponedeljek je bil izvršen nov napad na Rim. Predvsem v okraju San Paolo so nastala težka ranjanja. Pri bombardiranju neke bolnišnice je bilo ubitih tudi več angloameriških ujetnikov, ki so se v ujet zdravili.

Stockholm. Moskovska »Pravda« je prinesla oster napad proti poljski begunski vladi v Londonu ter proti vsem najboljševiskim Poljakom, ki žive v inozemstvu. S tem brez dvoma napoveduje pričetek novega Stalinovega roparskega pohoda.

Težišča bojev v južni Italiji

Berlin, 29. maja. Na italijanskem bojišču je ležalo težišče bojev v nedeljo zvečer spet na zahodnem krilu, kjer je napadal sovražnik z razpoložljivimi rezervami. Zahodno od Aprilije je skušal sovražnik prebiti nemške črte pri Colli Buon Riposo v severozahodni smeri. Po teški topniški pripravi je pričel napadati z oklepniki, na katerih je bila pehota in strelci, ki so bili na kolesih in tovornih vozovih. Sovražni napadali valovi pa so zašli kmalu v osredotočen nemški zaporni ogenj, tako je le deloma uspelo približati se pravi bojni črti. Tukaj so jih odbili nemški grenadirji. Nadaljnji močni napadi so se izjalovili na obeh straneh ceste, ki vodi od Aprilije proti severu.

Jugozahodno od Velletrijske je izvajal sovražnik močne sunke s pehoto in oklepniki na področju Aprilije. Tudi ti so se izjalovili ob visokih krvavih izgubah za sovražnika. Glavni sunek so izvajali Britanci in Severnoamerikanci v dolini med Albanskimi gorami in pogorjem Lepini. Sovražni odseki, ki so prodrli naprej iz Corija, so bili ustavljeni prejšnjega dne južno od Valmonte. Nemške rezerve so se spustile tudi z večjim delom teh naskakovnih čet v borbo na področju Artene. V težkih bojih so dobile topji zagrizeno se branečemu sovražniku korakoma nekaj ozemlja. Boji, ki valove sem ter tja, so pa še v polnem teku. Na južnem delu pogoja Lepeni se je vrnil sovražnik proti kraju Sezze in Privorno. Njegovi napadi so se izjalovili ob odporu nemških čet.

Na desnem krilu italijanskega napadalnega področja se je razvilo drugo težišče na področju Casto del Vosci-Ceprano. Degaullove čete, ki so bile v petek v Volskih gorah vržene nazaj po težkih bojih, so prelozile svojo napadalno smer nekaj km proti vzhodu ter prekoračile jugozahodno od Ceprano reko Sacco. Tukaj so jim pripravili nemški gorski in padalski lovci isto usodo kakor v soboto ter jih ponovno vrgli na greben pogorja. Poizkusi za ponovno prekoračenje grebena proti severu, so se izjalovili v topniškem ognju. Pri Cepranu so napadli močni oddelki kanadskih oklepnikov. Ti so skušali doseči Vio Caselino. V valujočih bojih je uspelo sovražniku, da se je približal zvečer vzhodnemu robu. Tamkaj so padalski lovci ustavili napadalne valove. V poznih večernih urah je nemško topništvo ponovno obstreljevalo sovražnikove pripravljene položaje ter onemogočilo nove sunke. V gornjem delu doline Liri je bil sovražnik pritisk slabši. Sovražnik je imel občutne izgube na minskih poljih; čete zaščitnice so zadale sovražniku iz svojih odpornih gnezd težke izgube.

Letalstvo je podpiralo obrambne boje z napadi na zveze v zaledju in pripravljene položaje Britancev in Severnoamerikancev. V noči od sobote na nedeljo so bombardirala težka nemška bojna letala sovražnikove kolone na Apjijski cesti. Številni zadetki so povzročili izgube med pripravljeno oklepniki in eksplozije v skladišču streliva.

Cerkveni protesti proti bombniškemu terorju

Pariz, 30. maja. Visoki cerkveni dostojanstveniki so pri pogrebnih slovesnostih na binokstni ponedeljek znova zavzeli svoje stališče k angloameriškem letalskemu terorizmu, ki so ga pred vsem svetom ožigosali. To so storili že 14 dni po tem, ko so bili svojim angleškimi in ameriškim duhovnim bratom naslovil poslanico o groznih posledicah te letalske vojne. Kardinal Gerlier iz Lyona je pri pokopu 500 smrtnih žrtev ugotovil, da je zelo boleče, da oni krogi, ki bi lahko ugodno rešili to vprašanje, doslej sploh še ničesar niso hoteli slišati o vseh pozivih in protestih. Pomožni škof iz St. Etienna je izjavil v svojem pastirskem pismu: »Ker povzročila ta vojna tako grozna opustošenja, ker mori in pobija tisoče starcev, žena in otrok, ali pa jih preganja iz njihovih skrivališč, potem pač ne moremo reči drugega, kot da je nečloveška ter da je vsem ljudem v sramoto. Na svetu ni človeka, ki ne bi vsled teh dejanj občutil v sebi nekoga notranjega upora. Naj-

raje bi človek na glas izrazil svoje ogorčenje ter ljudem, ki so odgovorni za te grozote in vse to v obraz povedal. Bombardiranje tesno skupaj stanujočega prebivalstva je pač zelo bedna strategija.«

Še en protest

Pariz. Marselilski nadškof je naslovil duhovnikom in vernikom svoje škofijske pastirske pismo, v katerem najostreje obsoja letalski napad na mesto ter sploh vsa bombardiranja. Dejal je, da predstavljajo to neodpustljivo zločinstvo nad nedolžnim in mirnim prebivalstvom, ki ga povzročajo oni, katere množica vsled tega preklinja.

Berlin. Šest ameriških lovcev tipa »Lightning« je na binokstni ponedeljek nad Hrvaško, zapadno od Prijedora sestrelilo dve neoboroženi nemški sanitetni letali tipa »Fieseler-Storch«. Letali sta bili vidno označeni kot letali Rdečega križa.

Primer sovjetskih zločinstev

Lvov, 30. maja. V uradu za begunce v Lvovu sta se javili dve ukrajinski rodbini iz Kupjela, mesteca ob železnici Proskurov-Tarnopol. Bil je to čovljak Nikola Gruščenko s svojo ženo in 14letno hčerko ter mizar Anatol Romahnjuk s svojo ženo in z 10letnim sinom. Obe rodbini sta soglasno izpovedali o dogodku, ki se je zgodil ob sovjetskem vorkranju v mesto in ki označuje sovjetski pohlep po ubijanju.

Nek sovjetski izvidniški oddelček je bil prišel v mesteca dan potem, ko so se odmaknile nemške čete. Sovjeti so preiskovali hišo za hišo, izropali prebivalstvo, ki je še ostalo v kraju do golega, nato pa so vdrli v cerkev. Se prej so staknili 60 let starega cerkovnika, ki jim je moral cerkev odpreti. Božji hram so pričeli v njegovi prisotnosti sistematično preiskovati ker so trdili, da je v cerkvi

skrito orožje. Divji zaradi tega, ker niso nikjer nič našli, so pometai ikone in križe s sten ter cerkovnika tako pretepli, da se je ves okrvavljen zrušil na tla. Ko se vkljub temu ni hotel izdati domnevnega skrivališča orožja, sta dve človeški zveri zavlekli svojo žrtev v cerkveni zvonik. Pred očmi domačinov, ki so se bili zaradi kričanja zbrali pred cerkvijo, sta ga nato vrgla z zvonika na tla, kjer je ubogi revež obležal z razbitimi udi. Ko so ostali Sovjeti, ki so bili še v cerkvi, opazili, da so v bližini očividci, so pričeli nanje kratkoma streljati. Na tleh je obležalo več težko ranjenih, ki so jih kasneje pobili. Ko se je sovjetska izvidnica kasneje zopet umaknila, se je poročilo o groznem dejanju razširilo od hiše do hiše. Številne rodbine so pobrale svojo imovino ter zbežale iz tega groznega kraja.

Dr. Göbbels obiskal bombardirane kraje

Berlin, 27. maja. Minister dr. Göbbels je obiskal razne kraje neke nemške pokrajine, ki jo je bilo posebno prizadelo strahovalno bombardiranje. Tako se je v svojstvu načelnika medministrskega odbora za povračilo letalske škode prepričal o razdejavanju, ki so ga povzročili angloameriški bombniki ter o pomožnih in obnovitvenih ukrepih, ki so v teku.

V posebno močno poškodovanem mestu je govoril dr. Göbbels na zborovanju, ki so mu prisostvovali skoraj same žrtve bombniškega strahovanja. Dejal je, da je kot pokrajinski vodja težko preizkušene nemške prestolnice pač zadnji, ki ne bi vedel, kako veliko je trpljenje in kakšne so muke bombniškega strahovanja. Kljub temu pa pri ocenjevanju splošnega vojnega položaja raznih trenutnih skrbi in težav ne smemo pozabiti na velike čimile te vojne. Uničene stanovanjske predele mest bo po zmagovitem koncu vojne mogoče še bolje in širokopoteznejše zgraditi, kot pa so bili zgrajeni doslej. Prav tako bo mogoče nadomestiti večinoma izgubljene zasebne lastnine. »Vse materialne vred-

note, ki jih v tem usodnem boju našega naroda izgubljam,« je dejal dr. Göbbels, »bomo lahko zopet nadomestili. Le izgubljene svobode ni mogoče zamenjati z nižmer drugim. Ako bi našim sovražnikom uspelo, da oropajo nemškemu narodu njegovo narodno svobodo, potem bi Nemci s tem izgubili tudi vse osebne pravice in pa vse to, kar ima danes posameznik. O tem nas nemški sovražniki s svojo cinično odkritostnostjo niso pustili v nikakih dvomih.«

Dr. Göbbels je nadaljeval, da živi Nemčija v odločilnem trenutku te vojne, ki ne zahteva le koncentracije vseh materialnih sredstev, temveč predvsem moralno trdoto in duhovno pripravljenost za zmago v tej vojni, pa naj velja, kar hoče.

»Ako je kak narod trdno odločen,« je zaključil dr. Göbbels svoj z navdušenim pritrjevanjem sprejeti govor, »da bo vzel na svoje rame vse breme ter da se bo boril za svojo lastno pravico do življenja ter za pravico bodočih rodov, potem bo dobil to vojno in s tem dokončno tudi svojo svobodo, varnost in bodočnost.«

Angloameriški pritisk na nevtralece

Stockholm, 27. maja. Kot poročajo iz Washingtona, bomo najbrž kmalu doživeli nov diplomatski pritisk na Portugalsko in Španijo, naj natovirijo svoje ladje, ki plovejo v Ameriko, tudi s tovorom plute. To sklepajo iz tega, ker je neka skupina poslancev zahtevala v kongresu od predsednika sveta za vojno proizvodnjo Nelsona, naj se preišče vprašanje pomanjkanja plute.

Zaradi ogromne porabe plutovine za armado in mornarico zahteva ameriška industrija izpopolnjen zalog, ki prihajajo večinoma iz Portugalske in Španije. Smatrajo pa, da bo zato, da bi prisilili nevtralne ladje, naj vkrajo večje tovore plute namesto drugih, ne tako važnih tovorov, potrebna akcija zunanjega ministrstva.

Angloameriški gospodarski pritisk na nevtralece dobiva res lepe oblike. Za vojne šušalce na nasprotni strani očitno vidno sploh več ne obstajajo nobeni predpisi mednarodnega prava. Ta primer nam dokazuje, da smatraj, da so upravičeni vzeti si vse to, kar menijo, da je zanje koristno ter da pravice ostalih narodov, v tem primeru nevtralecev, lahko enostavno prezirajo, oziroma jih brutalno kršijo. Tako si ne prizemljajo le pravice, da določajo nevtralcem, katero blago smejo dobavljati zavezniškimi nasprotnikom, temveč si celo nesramno laste pravico, da nevtralece prisilijo k dobavi raznega blaga Angležem in Amerikancem. Toda ali je po številnih kršitvah mednarodnega prava v ostalih primerih edanje njihovo postopanje sploh še kaj čudnega?

Tudi Badoglio je bil fašist

Milan. Kakor poročajo iz italijanskega glavnega stana, opozarjajo v odgovornih italijanskih krogih na zakonski dekret Badoglije vlade, ki ga je razširila neka radijska postaja, ki predvideva težke kazni do smrtni kazni za vse one osebe, ki so se aktivno udeleževale pri fašistični stranki. Politični krogi kažejo na to, da bi na podlagi tega zakonskega dekreta pač malo italijanskega naroda ušlo smrtni kazni, ker je pač v zadnjih 20 letih večina Italijanov sodelovala s fašizmom. V prvi vrsti bi bila smrtna kazen tudi izvršena nad Badogliom. Badoglio ni le do svoje izdaje v poletju 1943 samo sodeloval s fašizmom, temveč je tudi ob vsaki priliki javno izrekel, da je pristaš fašizma in hvalil fašizem. Badoglio je bil pred letom 1925. poslanik fašistične Italije v Rio de Janoiru in nato šef generalnega štaba fašistične vojske. Ta zakonski dekret zasluži, tako podčrtavajo politični krogi nadalje, le toliko zanimanja, v koliko ne odkriva jasno obupnih prizadevanj Badoglije vlade, da bi odstranil v južni Italiji fašizem, ki je še globoko zakoreninjen; Badoglijeva vlada danes ni v stanju, da bi namesto fašizma ustvarila novo, življenja in bodočnosti polno gibanje.

Portugalska zunanja politika

Lizbona, 29. maja. Pododbor zunanje-političnega odseka kongresa Narodne zveze je po daljši debati sprejel naslednja načela portugalske zunanje politike: 1. Portugalski narod poudarja obstoj svoje suverenosti in neodvisnosti države ter zahteva zase pravico, da si svobodno določa strukturo svojih ustanov ter da

rešuje svoje notranje zadeve brez tujega vmešavanja; 2. Portugalski narod smatra za svojo dolžnost, da z ostalimi narodi sodeluje pri stremiljenju za najvišjimi cilji miru in napredka po svobodno priznanih sporazumih; 3. Portugalski narod zavrača vsako pojmovanje mednarodnega sožitja, ki stremi po nadvladi katere koli države ali po tvorbi neke naddržavne tvorbe za vodstvo mednarodnih zadev.

Sovjeti so vedno enaki

Madrid, 27. maja. »Sovjetski načrti o osvojitvi vsega sveta se niso prav nič spremenili,« pravi velik politični tednik »El Espanol« v članku, v katerem se bavi z razočaranji francoskega plemenitega komunističnega Sida po njegovem potovanju v Rusijo. List piše: Neverjetna je politična slepota, s katero je udarjen velik del civiliziranega sveta. Polnoma nerazumljivo je, kako more kdo sploh verjeti, da bo Moskva opustila svoje metode množičnih umorov po katyuskem zgledu, željo po uveljavitvi komunizma na vsem svetu ali preganjanje vere. Vsi, ki nečesto spoznati te resnice, naj pomislijo na Poljsko, pa bodo videli, da ne pozna Sovjetska zveza nikakih dogovorov, sporazumov ali paktov, ki bi se jih držala.«

Turški proračun

Istanbul. Velika turška narodna skupščina je v ponedeljek sprejela državni proračun za leto 1944-45. Izdatki znašajo po vesti ankarskega radija 956 milijonov, prejemki pa 901 milijon. Primanjkljaj 55 milijonov nameravajo kriti s posojili. Radio je dejal, da bodo večino proračuna uporabljali za narodno obrambo, ki zahteva dnevno 1,5 milijonov turških funtov. 80% prejemkov bodo krili z davki.

„Vsi in z vsemi sredstvi v boj proti satanskemu komunizmu!“

Na mogočni protikomunistični manifestaciji na Grosupljem je več tisoč zavednih Slovencev soglasno obsodilo Osvobodilno fronto in njen zločinski brezbožni komunizem — Z geslom prezidenta gen. Rupnika: »Vsi in z vsemi sredstvi v boj proti satanskemu komunizmu!« gre Dolenjska v novo življenje

Grosuplje, 28. maja.

Letošnji binkoštni prazniki so bili lepi tudi v Grosupljem, zlato sonce je blagoslavljaljoče in toplo božajoče že navsezgodaj ljubeče objelo v mehko zelenje zaslanjeno dolino. Prijazno je objajalo bele kmečke domove, razpostavljene povsod naokoli. In še topleje je razlivalo svoj zlati blagoslov na razvaline požganih poslopj, kokor, da bi hotelo ljudem še bolj živo priklicati v spomin tiste strašne dni, polne strahu, gorja in trpljenja, ki ga je v to lepo slovensko dolino in v samo Grosuplje prinesla tzv. znarnodna osvobodilna vojska v dnehu po 8. septembru in ko je tudi tu z vso komunistično poslednostjo pričela izvajati svoj program: rop, požig, umor.

In prav zato je bila letošnja binkoštna nedelja v Grosuplju še posebno lepa in pomembna. Ta dan so si namreč izbrali Grosupeljčani za svojo veliko protikomunistično izpoved, katero so podali na mogočnem protikomunističnem zborovanju. In to pred najvišjimi predstavniškimi oblastmi in strnjanimi domobranskimi vrstami, kar vse je dalo prireditelji še poseben poudarek. Izpoved je bila močna in odločna. Krvavemu, brez-narodnemu in izdajalskemu komunizmu napoveduje neizprosno borbo do končnega iztrebljenja in trdno vero v obnovo razdejane in od komunizma okrvavljene domovine. Narod je enodušno izpričal in izpovedal svojo vero v novo slovensko življenje, po katerem hrepeni in si ga tako vroče želi po vseh doseganih težkih preizkušnjah. In zato mora pasti komunizem, ki mu streže po življenju in mu pripravlja samo smrt in grobove.

Sv. maša in govor g. kurata

Protikomunistično zborovanje je bilo na obširnem prostoru pred požganim poslopjem. Govorniki oder je bil okrašen z zelenjem in cvetjem. Na obeh straneh sta bila postavljena velika mlajca. Na enem je vihrala nemška državna zastava, na drugem pa slovenska. V bližini je bil postavljen oltar za službo božjo. Tudi oltar je bil ves v zelenju in cvetju. Okrašeno so bile tudi vse hiše in povsod so vihrale zastave. Po prihodu jutranjega ljubljanskega vlaka je pristopil k oltarju višji domobranski kurat g. dr. Lenček. Stregla sta mu dva domobranci. Na trgu je bila zbrana velika množica ljudstva, šolska mladina z zastavicami, dekleta in fantje v narodnih nošah. Navzoč je bil še tudi okr. glavar g. dr. Maršič. Med mašo je igrala domobranska godba. Več pesmi je zapel tudi pevski zbor domobrancev. Dr. Lenček je imel na domobranci in zbrano ljudstvo tudi globoko zamišljen nagovor o pomenu binkoštnega praznika. Med drugim je poudarjal velik pomen prihoda sv. Duha. In če kdaj, potrebuje-mo danes duha resnice. Danes se moramo boriti proti največjim zmotam in zablodam. Komunistični nauk objublja ljudem za ceno upora proti Bogu raj na zemlji. Naša Cerkev nas pa uči, da je ta nauk zmeta, ki vodi v pogubo. Zato nas bo pa rešila sedanega gorja samo pot nazaj k resnici sv. Duha. In kakor je sv. Duh potrdil v borbi za resnico apostole, tako se moramo tudi mi boriti z njegovo pomočjo za to veliko resnico. In če smo borci proti brezbožnemu komunizmu, moramo biti borci za resnico, za božjega duha. Postati moramo apostoli resnice in to z neustrašenim nastopom kot vzgledni krščanski ljudje. Samo tako bomo s pomočjo sv. Duha prišli tudi do novih Binkošti, po katerih tako hrepimo.

G. prezident prihaja

Prihod g. prezidenta je bil napovedan za deseto uro. Ob glavni cesti so ga pričakovali okrajni glavar g. dr. Maršič, domači župan g. Mehle Alojzij, zastopnik zveze bojevniskih organizacij gosp. dr. Kovačič, svetnik pokrajinske uprave g. dr. Puš in drugi. Pred krajevnim nemškim vojaškim poveljstvom je bila postavljena častna četa nemške vojske s poveljnikom nadporočnikom Schmittom. Nekaj minut pred deseto je prišel iz Ljubljane motorizirani domobranski oddelek, za njim so se pa pripeljali v Grosuplje poveljniki Slov. domobranstva g. podpolkovnik Krener, načelnik štaba slovenskega domobranstva g. podpolkovnik Peterlin in njegov pomočnik g. podpolkovnik Vizjak. Kmalu za njimi je prišel tudi g. prezident z gospo soprogo in spremstvom. Vsi navzoči so ga pozdravili, nakar je prevzel raport od poveljnika nemške častne čete, katero je gosp. general Rupnik obšel in pozdravil. V dreverodu, ki vodi proti postaji, so po pozdravu domačega župana dekleta v narodnih nošah ponudila g. prezidentu v pozdrav kruh in sol. Na prsa so mu pripela tudi slovenski šopek z zatrdilom, da mu ga izročajo tista poštna slovenska dekleta, katerih ere brezbožni komunizem ni mogel omadeževati s svojim krivim in zmotnim naukom. Gospod prezident je dekleta pohvalil za njihovo vztrajnost in pošteno zadržanje ter za njihovo pripravlenost, da bodo z vsemi močmi podpirale protikomunistično borbo. V imenu šolske mladine je spregovorila g. prezidentu v pozdrav nekaj ljubkih kitic učenka Majdica.

Na zborovalnem prostoru so bile razporejene domobranske edince. Tu je g. prezidentu raportiral domobranski slotnik g. Stamenkovič. G. general je strunne domobranske vrste pozdravil z domobranskim pozdravom: Domobranci — zdravo. Prejeti pozdrav so domobranci gromko vrnilili z odpozdravom: Bog daj. Vsi odličniki so nato odšli za g. prezidentom na častno tribunco. Domobranska godba je zaigrala koračnico. Mimohod je pričel. Na četu je korakala domobranska godba, za njo domobran-

ski častniki, tem je sledil častni oddelek nemške vojske za njim so pa korakale edince grosupeljske domobranske posadke. Vsi so se nato zopet vrnili na zborovalni prostor.

Protikomunistično zborovanje je začel domači župan g. Mehle. Pozdravil je predvsem g. prezidenta, g. polkovnika Grieba kot zastopnika Gruppenführerja generala g. Rösenerja, krajovnega poveljnika nemške vojske, poveljnika Slov. domobrancev g. podpolkovnika Krenerja, načelnika štaba Slov. domobranstva g. podpolkovnika Peterlina in njegovega pomočnika g. podpolkovnika Vizjaka, okrajnega glavarja g. dr. Maršiča, pokrajinskega kmečkega poveljnika g.

Govor g. prezidenta

„Vsi v borbo za resnično svobodo domovine!“

Slovenski moške in fantje!
Slovenske žene in dekleta!

Ob prihodu v ta vaš prelepi kraj imam dva občutka. — Zaradi prvega se človeku krči srce, ko vidi, kaj vse so tukaj blapljeni satanskega boljševizma razdejali in uničili. Toda drugi občutek prvega prekaša. To je občutek porajajočega se trdnega zaupanja in upanja, ki človeka navdaja, ko vidi, kaj vse sta navzile prestanim grozotam, navzile vsem žrtvam opravili na poljih in v domovih pridna roka in trdna volja naših kmetov in kmetice.

Tu pri vas vidimo, kako čvrsto je naš človek zrastle s svojo ljubljeno zemljo. To je naša resnica in v tem je naša sila. Na tem vidimo, kako vera v vsemožnega Boga in slovenska narodna zavest držita našega kmeta, ki je stebler našega naroda, pokonci in ga dvigata visoko nad peklenko zaroto mednarodnemu židovstvu zapisanih boljševiških rabljev.

Največji morilec vseh časov, boljševiški diktator Stalin trdi, da mali narod sploh nimajo pravice do obstoja, ker je to »nepraktično«. Tako so ta najbolj krvavi hudobec v človeški podobi in najbolj klefeplazni sluga svetovnega židovskega kapitalizma in seveda tudi njegovi domači in tuji somišljeniki mislili, da bodo med drugimi mali narodi tudi naš slovenski narod kar tako na lahek način — »klikirali«.

Toda zmotili so se. Naš kmet, ta marljiv, v Boga zaupajoči oblikovalec naše rajske zemlje, je dovolj dolgo trpel, da je spoznal, kaj mu je storili. Dokazal je, da preko njega in na njegov račun lažnivi in zapeljivi zločinci ne bodo ležili na oblast. Naš kmet pomeni večino, naš kmet pomeni naš narod. Ker je bilo zaradi našega kmeta življenje celokupnega slovenskega naroda v nevarnosti, sta kmečki fant in mož za nekaj časa odložila poljsko orodje in zagrabilo za orožje. S tem je slovenski kmet sam od sebe izpričal svojo zavest, ki jo podzvestno nosi v svojem

Govor g. Kremžarja

»Boj zoper komunizem je naša verska in narodna dolžnost«

Kdor vidi to razdejanje, ki ga je bila deležna naša domovina v teh zadnjih dveh letih, pa ne bi vedel, kdo ga je povzročil, bi mislil, da je po 300 letih spet prihril nad nas Turck s svojo turško silo, kakor nekdanje čase. O tistih časih prika tam-le na hribu starodavni Tabor, kjer so se naši očetje zbirali na brambo svoje verske in narodne svobode. Oznanjevalci prihajajoče turške nevarnosti pa so bili zvesti čuvarji na kresiščih, kjer so zažigali kresove, s katerimi so naznanjali, da prihaja Turck in da so se naši dodje lahko pripravili.

Imeli smo vodnike in klicarje..

Ali zdaj nismo imeli nobenega klicarja, ki bi nas bil pravočasno opozoril na grožnjo nevarnosti, ki je uničila toliko slovenskih življenj in upeljala toliko slovenskih domov? O, pač! Imeli smo klicarje, ki so nas že dolgo opozarjali na nevarnost svetovne boljševiške revolucije. Ze pred 55 leti jo je napovedoval kasnejši krški škof dr. Mahnič, ki je dejal, da bo ta revolucija največja, kar jih je doslej poznala zgodovina evropskih narodov, če se Evropa ne otrese zmotnih načel. Ta mesec je minilo 50 let, odkar je rajni dr. Jan. Ev. Krek ustanovil prvo društvo, ki je imelo nalogo voditi duhovni boj zoper rdečo nevarnost. Prihodnji mesec bo minilo sedem let, ko je veliki slovenski nadškof dr. A. B. Jęglič na znamenitem mladinskem zboru v Celju 30. junija 1937, malo dni pred svojo smrtjo, v preroškem duhu med drugim napovedal:

»Živimo v velikih časih. Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo. Naš čas je velik, ker dela mučenice, kakor v prvih dneh krščanstva. (Takrat je na španskem divjala boljševiška revolucija.) Velik pa je tudi naš čas po velikih možeh. Imamo papeže, ki so nam v teh dobah dali zanesljive emernice, po katerih se mora naše ljudstvo ubraniti nastopajočo hudobijo. Zato se moramo po njih ravnati. Morda bomo imeli še bušje čase. Tudi pri nas na Slovenskem je hudobija že začela s svojim groznim delom. Upam pa, da vas ne bo zapeljala in ne uplašila, ampak se ji boš krepko uprl. Satan že ima svojo fronto, pa tudi Kristus ima svojo fronto. Toliko pogumne mladine, ki ste tukaj zbrani — to je Njegova fronta! Hujše čase moramo od slovenskega naroda odpah-niti kolikor mogoče daleč. Zato se moramo že zdaj boriti. Zvesti bomo ostali, na prido, kar hoče. Po robu se moramo po-

stavitii hudobnim silam, da se bomo lahko izognili njihovim strahotam.«
Nadškof dr. Jęglič je torej par dni pred svojo smrtjo kakor prerok napovedal, kaj pride nad nas, če se temu zlu ne bomo pravočasno uprli. Za njim je v letu svoje smrti dr. Anton Korček svaril pred nastopajočo komunistično nevarnostjo, ki je po njegovih besedah poleg masonstva glavna nevarnost za naš narod.

.. pa jih nismo poslušali

Ali smo poslušali te svoje velike klicarje? Mnogi pač, nekateri pa ne! Pa še tiste, ki so tem svojim klicarjem takrat prisegali zvestobno, so ob času preskušnje nekateri omahnil, ker so pričakovali, da bo sovražnik prišel nad nas v svoji odkriti obleki, tak, kakršen pač je. Niso se zanesli, da si bo ta sovražnik nadel ovčjo obleko, da bi zapeljal v svoje mreže čim več Slovencev. Zato v lepi besedi Osvobodilne fronte niso slutili tistega sovražnika, ki so pred njim svarili naši voditelji, dokler so mogli še javno govoriti. Ko ljudstvo ni takoj spoznalo sovražnika, so zato dr. Naltalen, dr. Ehrlich in drugi, kjer so pač takrat mogli, opozarjali, da je napovedani sovražnik tukaj in da svoje strahotno obličje pokriva z lažnivo masko »osvobodilne« slovenskega naroda. V odgovor je ta sovražnik dal ta dva moža in še mnogo drugih pomoriti. Umoril bi bil prav tako tudi dr. Jęglič, Krek in Korček, ko bi ti naši moške še živeli.

Orodje komunizma je laž

Z lažjo je komunizem prešel v spočetka pri nas toliko ljudi, kar ni čudno, saj je komunizem največja organizirana laž, kar jih doslej pozna zgodovina. Sam ustanovitelj boljševizma Ljenin je velel svojim pristašem, naj za dosego svojih ciljev uporabljajo vsa sredstva, laž, umor in drugo, ker glavno je namen. Res je sicer, da smo vsi ljudje zmotni, da so na svetu vseskrat bile zmote, ki so rodile razne zablode. Tudi hudobije je zmeraj bilo na svetu. Toda največja vseh hudobij je pač ta, da kdo laž slavi, jo priporoča in znanstveno za svoje namene uporablja. To pa je že satanizem, je satanovo delo.

Leto 1882 je nemški pesnik Brentano napisal knjigo, kjer popisuje videnja blažene Katarine Emmerich. Pesnik je zapisoval pripovedovanje, v katerem je med drugim povedano: »Če sem prav slisal, bo 50 ali 60 let pred letom 2000 (torej med

volitev tega ali onega strankarja, zaradi česar smo se potem vedno sovražili in zasledovali in tako netili nezadovoljstvo, ki je bilo najbolj plodna njiva za boljševiške prevratnike. Ne! Tekmovali bomo v tem, da vsakdo izmed nas čim več doprinese da ustvarite enotne miselnosti slovenskega naroda, da bomo tako strankarsko pomirjeni v slogi zastavili vse svoje sile v delo in napor za boljše življenje nas vseh skupaj in tako zapustili poznim rodovom znanecem dostojno dediščino, zaradi katere nas bodo imeli v lepem spominu in v časti in jim bomo še v davni bodočnosti vzor zdravega in življenja sposobnega naroda, ki je v najtežjih časih našel samega sebe in pot iz zmede k vstajenju.

V tej novi pokrajini kajpak ne bo mesta za vse vrste današnjih Ofarjev, ki oklicujejo svobodo nasilja in razvratnosti.

V novi domovini, ki ji v današnjem trpljenju in v odpovedih stavimo temelje, bo vladala resnična svoboda v delu. Tako bo ona svoboda, o kateri danes vsi pošteni Slovenci sanjajo in si jo želijo. Za to svobodo živimo, delamo in se borimo v velikem času. Res je, da bomo morali prestati še težke viharje, napore in odpovedi. Vemo, da bomo morali dati še nekaj žrtev; toda naša zmagaja je blizu. In s tem ona svoboda, ki jo nosi vsak pošteni Slovenec v svojem srcu in duši.

V tem smislu se Vam zahvaljujem za sprejem. Vas pozdravljam, obljubljam svojo pomoč in Vam kličem: »Vsi in z vsemi sredstvi v boj proti satanskemu komunizmu! — Vsi v borbo za resnično svobodo pokrajine! — Proč s strankarstvom in starimi razprtijami! — Vsi pošteni Slovenci na delo za ustvaritev nove slovenske vsenarodne skupnosti! — Nemški vojak se bori na svetovnih bojiščih za novo Evropo, mi vsi pa pojdemo na delo, da bomo s trdno vero v Boga in tako z božjo pomočjo v tej novi evropski skupnosti zasedli mesto, ki našemu trpetemu narodu pripada!«

Odločna izvajanja g. generala Rupnika, s katerimi je napovedal še odločnejši obračun vsem komunističnim zločincem in podal smernice za obnovo razdejane domovine, je sprožil val navdušenja in odobravanja. Zborovalci so dajali duška svojemu razpoloženju z odločnimi vzkliki proti komunizmu in njihovim pomočnikom — terencem. Ko se je navdušenje malo poleglo, je godba zaigrala slovensko himno »Naprej z astava Slavce. Vsi so jo poslušali sloje.

Župan g. Mehle je nato zborovalcem predstavil naslednjega govornika gosp. Franceta Kremžarja, urednika »Domoljubca«, odličnega slovenskega javnega delavca in vzglednega ter poštenega slovenskega očeta, ki je za boljše bodočnost slovenskega naroda žrtvoval najdražje, kar je mogel dati in kar je premožer — svoja dva ljubljena sinova. Zborovalci so njun spomin počastili z vzklikom: Slava junakom. G. Kremžar je med napetim zanimanjem ljudstva razvil svoje tehtne misli.

Živalski nagoni — vaba za komunizem

Vse slabe gone v človeku so komunisti uporabili za lov človeških duš. Lakomnikom so oznanjali, da bodo »delili«. Zlasti bogati — kako čudovita je zaslepljenost! — so šli na ta lip. Poznam v ljubljanski okolici bogatega kmeta, ki je v svoji ostanjiji svojim pijančkom in šnoparjem zmeraj razkladal, kako »bomo delili«. Mož je od svojih pijančkov sločil na sebe že vse njihove grunte, pa je še oznanjal »delitev«. Pijančki so kajpada tudi bili za ta imenitni nauk. Nekega dne jim je ofarski bogati krčmar oznanil, da ima že zbranih par lepih konj, ki jih hoče imeti, ko »bomo delili«. Pijančki so dvignili glave, češ, saj ti že imaš dovolj konj, mi pa nobene. »Saj vendar vidite, da jaz konj potrebujem, da obdelujem svoj veliki grunt, vi pa nimate z njimi kaj početi.« — Taki ljudje so bili in so še največji komunisti. V resnici pa je komunizem v dejanju za kmeta uničenje, ker kmet ni več lastnik svoje zemlje, ampak zgolj delavec, ki mora delati po ukazih državnega valpeta.

Delavcem je komunizem obljubljal, da bodo lastniki tovarn, v resnici pa je delavec v boljševiški Rusiji le slabo plačano živinčie, ki šteje le še kot številka, katero mečejo, kamor hočejo, ne da bi si sam mogel izbrati svoje delo in svoj poklic. Lenuhom je obljubljal, da jim ne bo treba več delati. Ko je neki notranjski kmet vprašal takega preroka, kdo bo potem delal, je ta odgovoril: »Naj delajo drugi.« — Vlačugam in vlačugarjem je dopovedoval svobodno ljubezen, ki jo zdaj med ušmi po naših hostah res uživajo. Tatovom je zagotavljal, da oni prav za prav niso tatovi, da je tat le tisti, ki kaj ima, čeprav si je svoje imetje pridobil s svojo varčevnostjo in pridnostjo. Drugi naj delajo in garajo — mi bomo pa na njihove žulje žrl. Saj to pravi komunistično načelo, da je lastnina — tatvina.

Vsa komunistična propaganda je ena sama strahotna laž. Ko bi se uresničile komunistične besede, bi človek postal gozdival, kakršni so postali tisti, ki so v letih dveh letih v dejanju kazali svojo nauk po hostah. Narod, ki bi se postavil na ta nauk, mora poginiti. Tudi slovenski narod bi bil smrti zapisan, če bi se tega nauka oprjel.

Dve leti je minilo, odkar se je naš narod komunizmu uprl

Zato je slovenska mladina že pred dvema letoma z orožjem v roki nastopila v obrambo svojega naroda, da reši njegovo življenje za ceno svojega. Prav ta mesec je minilo dve leti, odkar so se na Dolenjskem prikrat spopadli naši fantje s komunističnimi rablji. Komunizem bi bil prenas že davno iztrebljen, ko bi tedanja slovenska oblast znanosnega poleta naših danjih mladih borcev ne bila z vsemimi lami ovirala. Ko je spoznala, da je slovenski narod v obrambo svojih domov in družin zgrabil za orožje, je skušala to narodno in resnično osvobodilno gibanje zadržati s tem, da je ustanovila vsakega strahopetca, ki pa jim je kmalu začela omejevatii svobodo gibanja, da komunistov po hostah niso mogle prevé zasledovati. Istočasno je komunistom v hosto pošljala orožje, strelivo in živeč. Tako se je ta boj podaljšal, dokler ni prišel 8. september, ko je cesarska Savojska izdala tudi nad slovenskim narodom postala odlična. To nam pričajo Turjak, Grčarice, Pudob, Grahove, Kočevje, Velike Lašče, kjer so padli naši najboljši fantje, ki so jih napadali komunisti s Savojskimi topovi, Savojskimi granatami, s Savojskimi strojnimi, s Savojskimi topničarji, s Savojskimi častniki in celo s Savojskimi generali.

Nova izdajstva komunistične stranke

Danes pa je tako imenovana »Komunistična stranka Slovenije« sklenila zvezo z italijanskimi komunisti, katerim je prepustila vse slovensko ozemlje okraj Sode za ozemlje totran Soče pa naj bi bil plebiscit. Ko so gorški in primorski Slovenci spoznali, kako jih je komunizem v njihovem narodnem idealizmu ogoljufal, so začeli prehajati k tamkajšnjim domobranscem. Komunisti pa so začeli prositi italijanske komuniste, naj pošljejo na slovensko Gorisko laške tolovajske tolpe v boj zoper slovenske brambovce.

Tako se je zdaj jasno pokazalo, da je vse, kar je komunizem ljudem obljuboval, bila gola laž, samo da bi mogli razbiti rdečo revolucijo. To je zlasti pokazal osi-tember in dogodki za njim. Po 8. septembru so mislili, da so na konju ter se svoje karte odkrito pokazali. Toda modri uvidevnosti nemške zasedbene oblasti se moramo zahvaliti, da je danes slovenska mladina zbrana v slovenskih domobranilih ki so najzanesljivejši branik slovenskega naroda zoper komunistično vgo. Boj slovenskega domobranstva moramo vsi podpirati. Kdor ne more prijeti za orožje, t naj služi tej misli z besedo in podporo. To veleva naša narodna dolžnost, to nam veleva tudi naša verska dolžnost.

Komunizem je največji upor proti Bogu

Naša Cerkev, ki je nezmotljiva učiteljica božje resnice, je nam že povedala, da je komunizem največji upor proti Bogu in da ga moramo zaradi tega pobijati. Cerkev, ki svojim vernikom veleva, na oblast epouštujejo in ubogajo, čeprav bi tisti, ki oblast izvršuje, ne bil vreden te oblasti, ista Cerkev komunizmu ne priznava oblasti. Zato Cerkev boljševiškega vladanja v Rusiji nikoli ne imenuje »oblast«, marveč mu pravi le »nasilje« in »nečujno gospodstvo«. S tem je Cerkev jasno povedala, da kristjan niti v Rusiji ni dolžan tistih oblastnikov ubogati. Nam pa je s tem kratki nalozena verska nauka, da se zoper tiste, ki bi hoteli tako prekleto nasilje nam vsiliti, z vsemi silami upremo, če treba tudi z orožjem. Naš boj zoper komunizem mora biti vsestranski, duhovni in oboroženi, če hočemo, da to suženjsko gospodstvo ne bo zavladalo nad našim narodom.

S komunizmom ni sodelovanja

Boj zoper komunizem je torej naša verska in narodna dolžnost. Naša Cerkev nam celo veleva, da noben kristjan v nobem s komunizmom niti sodelovati zame in se mora izogibati celo takega videza.

V tem je vest vsakega katoliškega Slovence obvezana in v tem ni nobenega barantanja in političnega slepomišljenja. Več. To naglašam zlasti zato, ker slišimo iz tistih krajev, kjer masonske lože mečijo, da lahko po svoji volji krojijo uso do zlasti malih narodov, nekakšne glasove, češ da bi se morali tudi Slovenci nekako sprijazniti z ljudmi, ki so doslej v imenu komunizma pri nas uganjali največje zločine. Kdor nam kaj takega resni svetuje, naj ve, da bo sam zaradi tega prvi doživel kazeno na svojem narodu. Mi katoliški Slovenci vemo, da smo majben narod in da se bomo zaradi tega zvesto držali svojega Boga, svoje Cerkve in vere, ker je to edino, toda zanesljivo jamstvo, da bomo obetali, čeprav se vse zoper nas zarota. Glavno je naša zvestoba Cerkvi in Bogu. Kot katoliški Slovenci dobro vemo, da nam nihče ne sme vele-vati, kar bi bilo zoper našo vest, ker hočemo Boga bolj poslušati kakor ljudi. Če bi nam pa kljub temu kdo hotel dopovedovati, češ da komunizma sploh ni, ali da naj bi s komunizmom sklenili zvezo ali se mu celo podali, ta naj sliši naš odgovor: Za katoliške Slovence je komunizem največje versko in narodno zlo, kar jih pozna zgodovina. Kdor pa drugače trdi in bi nas rad česa drugega učil, za- pa veljajo Pavlove besede: »Če bi tudi angel iz nebes prišel in bi drugače učil, bodi prekleto!«

»Da bi bili eno vsi Slovenci, ki komunizem odklanjajo«

Včeraj popoldne smo na ljubljanskem pokopališču pokopavali dva junaka, ki sta dala svoje življenje za to veliko našo versko in narodno misel. Ob krsti nekde (Nadajevanje na 3. strani.)

Zborovanje v Grosupljem

njega poveljnika vaše straže na Polci in pri št. Juriju. Danila Capudra, je njegov tovariš v svojem govoru dejal: »Danilo, mi vemo, da si umrl zato, da bi vsi Slovenci bili enotni. To je tista velika misel, ki naše domobranci prešinja v boju, ki so za njo pripravljene preliti svojo kri: da bi vsi Slovenci po vsej slovenski zemlji duhovno in v vsem postali eno danes in vvekdar!«

Zbrana množica je govorniku navdušeno pritrjevala ter je njegova izvajanja spremljala z neprestanimi vzkliki proti komunistu in z obsodbami njegovega krvavega osvobodilnega boja slovenski delci.

Kot zadnja govornika sta nastopila še znana govornika na dosedanjih protikomunističnih zborovanjih gosp. Nikolaj Jeločnik in gosp. Stanko Kocipra.

Govor Nikolaja Jeločnika

J. Jeločnik je govoril o nalogah slovenskega slovenskega človeka, predvsem pa slovenske mladine v teh velikih dneh, ki terjajo od stehernika velikih dejanj in ne polovičarstva. Slovenska mladina je svoje naloge razumela in podpira g. generala Rupnika v borbi proti komunistu in v njegovih naporih in stremiljenjih za obnovo slovenske domovine. Nasproti komunističnemu programu: rop, požig in umor postavlja slovenska mladina svoj program, ki ga je označil z besedami že veliki Cankar: Mati, Domovina, Bog. Za doseg tega cilja, za zgraditev lepše domovine se mladina ne straši nobenih žrtev. To so že dokazali boreci z njenih vrst. Grosupelčanom samo kliče v spomin neustrašnega borce Danila Capudra, junaškega poveljnika vaških straž na Polci in pri št. Juriju, ki je bil med prvimi protikomunističnimi boreci in ga pri tem niti malo niso motili očitki »izdajalstva« in »pelokolonizacije« in podobno. In samo njemu se morajo Grosupelčani zaslavliti, da jim je bila komunistična osvoboditev prihranjena vsaj do septembrskih dni lanskega leta. Takim svojim vzorom so sledila slovenska mladina in se bo borila tako dolgo, dokler na Slovenskem komunisti ne bo uničen. Slovenska mladina se bori za življenje svojega naroda, komunisti pa pripravljajo samo smrt. V nadaljnjih izvajanjih je krepko prijel grosupeljske terence. Sporočil jim je, da bo zdrava mladina temeljito počistila tudi zaledve in vsakega postavila na svoje mesto. Zato je porok slovensko domobranstvo. In slovensko domobranstvo bo znalo tudi preprečiti satanski načrt komunistov o likvidaciji vseh poštenih Slovencev. Zato govornik sporoča komunistom, da je slovenska mladina tudi podpisala očiščevalno listo O. R. Očiščenje njenih članov sicer ne bo tako krvava, kakor komunistična, ter bo vsak član O. R. dobil v roke tisto orodje, s čigar znamenji komunisti tako radi šarjajo po slovenski domovini, namreč lopato in kramp, da bodo lahko popravljali to, kar so ali sami rušili ali pa vsaj pomagali uničevali.

Govor poročnika Kocipra

G. Stanko Kocipra je v uvodu svojega govora opozarjal na velik pomen današnjega govora g. prezidenta. Predvsem na tisto odelavko, v katerih je gospod general podelil delo domobrancem in razvijal svoje smernice za obnovo naše domovine. Dejal je, da so domobranci na to priznanje, ki jim ga je izrekel g. prezident, ponosni in da mu bodo tudi v bodoče sledili. Zatem je pa razvijal svoje misli o sedanjem gorju in trpljenju, ki so ga v slovenski domovini povzročili komunistični zločinci, ter risal program njene obnove in postavitve vsega slovenskega življenja na nove podlage. Poudarja, da mora vsak narod, ki hoče biti velik, prestat svojo preteklost. Tudi naš narod je že prestat. Čeprav so mu komunistični rablji pripravili skoraj 30.000 grobov, mu komunisti kljub tem strahotnim žrtvam niso mogli zadeti njegove življenjske sile. Narod je že vstal. Iz naroda se je rodila oborožena borba proti komunistu in narod daje domobranstvu najboljše borce. Zato so domobranci danes že sila, ki ne pozna nobenih ovir več

in ki neizprosno koraka naproti svoji zmagi nad komunistom. Govornik zatem ostro nastopa proti prevlečnemu strankarstvu v prejšnjih časih ter poudarja potrebo po narodni slogi, enotnosti in disciplini. Poudarja, da je bil pokojni dr. Korosec nesporno voditelj slovenskega naroda. Moral je pa umreti, ker je videl, kakšni usodi gre narod naproti in jo je hotel preprečiti. Zatem omenja in riše dogodke, ki so se odigrali v naši ožji domovini, predvsem v septembrskih dneh lanskega leta in vloga, ki jo je tedaj prevzel g. general Rupnik za ohranitev slovenskega ljudstva. Namesto prejšnjih strank postavlja g. Kocipra zahtevo po stanovitih, namesto parlamentarnih volitev — glasovanje stanov in namesto medsebojnih preprirov — skupno delo za bla-

ginje naroda. Komunistem pri nas in tudi drugod zmagal ne bo. Zato je porok nemški vojak, ki se povsod bori neustrašeno in odločno. In proti komunistu se na domačih tleh bori neustrašeno tudi vsi domobranci ter uživajo danes že sloves najboljših borec proti komunistu na vsem Balkanu.

Govora g. Jeločnika in g. Kocipra so zborovalci nagradili s toplim odobravanjem. Zupan g. Mehle je pa nato zaključil nad vse uspešno protikomunistično zborovanje. G. prezident se je pomešal med kmečko ljudstvo ter se z njim pogovarjal o potrebah in željah prebivalstva. Po vseh se je pa medtem zopet pripravil sprevid domobranskih odne grosupeljske posadke, deklet in fantov v narodnih nošah, šoleke mladine in domačega prebivalstva. G. prezident je gledal pester sprevid po glavni cesti. Ljudstvo ga je pa povsod topla pozdravljalo.

Ljubljana se je poslovila od dveh junakov

Ob veliki udeležbi smo v soboto pokopali Pograjca in Capudra

Ljubljana, 30. maja.

V soboto popoldne sta bila pokopana na pokopališču pri Sv. Križu France Pograjca, poveljnik vaše straže v Boštanjju, in Danilo Capudra, domobranski poročnik, nekdanji poveljnik vaše straže na Polci in nato v Šentjurju. Poprej sta bila pokopana v Vel. Laščah, zdaj pa prepeljana v Ljubljano.

Pogreb Franceta Pograjca je bil ob treh z žal. Od počrtvalnega borce se je poslovil in Zalah v imenu vseh bivših poveljnikov vaških straž poročnik Frankel. Pokazal je veličino žrtve, skromnosti in tihe zvestobe narodu, ki jo je s svojo borbo pokazal pokojni Pograjec. Videl je, kam vodi komunistem, pa se je odločil za borbo proti tej nevarnosti, za boj za narod ne glede na vse težave tega boja. Ni se menil za zastranjanje, ki so ga sipali domači izdajalci na legionarje, ni se zmenil za rdeče in rdečkaste zvočnike iz tujine, ampak je prislubnil klicu svojega slovenskega srca in je v junaškem boju dal svoje življenje.

Za Vzajemno zavarovalnico, pri kateri je bil Pograjec v službi, preden je odšel k Vaškim stražam, je govoril pokojniku ravnatelj dr. Martelane. Popisal je v kratkih besedah njegovo življenjsko pot, pot skromnega mladega človeka, ki je moral prekiniti študije, da je lahko s službo skrbel za domače, a je pustil službo, da bi se boril za narod.

V imenu domobrancem iz vrst uradništva Vzajemne zavarovalnice je spregovoril nadporočnik Zeleznik. Opisal je pot Pograjca k Vaškim stražam in njegovo delo med legionarji.

Pograjec je dal s svojim življenjem in delom pa tudi s svojo smrtjo dokaz velike ljubezni do domovine. S svojo žrtvijo se je uvrstil med junake, ki so dali svoje življenje, da bi ohranili slovenskemu narodu življenje na njegovi zemlji.

V imenu bivših poveljnikov vaških straž se je od umrlega poveljnika boštanjke posadke poslovil poročnik Frankel, ki je poudaril, da je pokojnik med prvimi spoznal, da je rdeča pest s srpom in kladivom zapisala smrti postojeno, ljubezni, naši veri in slovenstvu in smrti vsem, ki se te svetlinje v srcu nosijo. Ti si poslušal lastno slovensko srce, ki te je klicalo na pomoč narodu, ki gine in tone. Narod, ki si ga ti še reševal in branil, ve, da si mu ti z drugimi vred ustvaril temelje za našo domobranksko vojsko, ki danes kot železna mella pometi rdeče madeže z naše zemlje. Z obljubo, da bomo šli odločno po njegovi poti, je končal svoj možati, vojaški govor.

Ob pol štirih je bil pogreb Danila Capudra, junaka, ki se je od prvega trenutka, ko je spoznal komunistično nevarnost, boril proti njej in je v borbi dal za svoje ideale tudi svoje mlado življenje.

Njegovega pogreba se je udeležil gospod prezident general Rupnik z gospo, podpolkovnika Peterlin in Vizjak, stolnik Vuk Rupnik, številni domobranski častniki, ki so pospremili na zadnji poti

tudi Pograjca, in mnogi Danilovi prijatelji in znanci, tovariši iz šole in iz katoliških organizacij, katerih član je bil. Prezident Rupnik je dal Danilu na grob venec, prav tako poveljstvo domobrancem.

Na Zalah sta spregovorila ob Danilovi krsti njegova prijatelja, akademika g. Janez Kralj in g. Niko Jeločnik.

Najprej se je poslovil od svojega soborca njegov prijatelj Kralj:

»Danilo, dragi prijatelj in soborec! Svoje delo si dopolnil in zanj prejel plačilo. Tebi je lahko, a težko je nam, ki objokujemo Tvoje mlado, upanja polno življenje. Tebi je lahko, ki si svojo borbo kot neustrašen junak končal, a toliko težje je nam, ki je pred nami še vsa teža boja.«

Vendar je tudi nam lažje, kljub negotovosti, ki še visi nad nami. V Tebi gledamo simbol neukrotljive borbenosti, lažje nam je, ko gledamo, da duh tvoje odločnosti, tvoje odpovedi prešinja nepregledne vrste borec za vero in dom. Ti jih vidiš, dragi Danilo. Skoraj po vsej slovenski zemlji se že širijo. Vemo, da se jih raduješ, kakor si se radoval svojih Poličanov in Šentjurcev, ko si se vračal iz uspešnega boja.

Zato pozabljamo svojo bol in se pridružujemo tvoji radosti. Tvoja in tvojih tovarišev žrtve je obrodila sad, ki je nam v poročitvo, tebi pa v neizmerno čast.

Ali vidiš, kaj je nastalo iz pečice soborcev, s katerimi si se zbiral pred tremi leti?

Dragi Danilo, tvoji zvesti prijatelji se poslavljamo od Tebe, ko odhajaš na zadnjo pot. Tvoj spomin bo ostal velik v naših srcih.

Bodi Ti Bog najboljšje plačil.

Nato je spregovoril še Niko Jeločnik:

»Bile so ure, ko so premočni pri nas z onemoglim trepetom gledali, kako se v temeljih majejo tisočletna izročila naših dedov.«

V tistih dneh si stal, Danilo, kot hrast trden in neporušen v vseh viharjih. Takrat, ko nam je resnično šlo za biti ali ne biti, si bil prvi med nami, ki si zaklepal: dovolj! Petnajst vas je bilo, danes živita samo dva od petnajstih. In vendar niste umrli ne ti, ne dvanajster! Zdi se mi, da si v tem trenutku gledava iz oči v oči kot dva si gledala tistikrat, preden si odšel na Polje. Stisnil si mi roko in ni bilo bojazni v tvojih očeh. »Delajte,« si mi naročal, »bodite z nami! Danes to uredi, Danilo, pričam tu vpricho vseh za slovensko mladino: Mi smo z vami, mrtvi junaki naši! Mi smo s teboj, Danilo! Prisegam, kot si dejal ti v poslednjih trenutkih v Laščah: Komunistem na slovenski zemlji ne bo zmagal! Slovenska mladina, Danilo, ne joče ob tvoji krsti. Slovenska mladina s ponosnimi očmi gleda na tvojo žrtve. Mi verujemo v zmago in vstajenje našega naroda, ker vemo, da naš narod umreti ne more, dokler bo slovenska mladina imela tako vzornike, kot si nam ti, Danilo.«

Iz Trsta

Nesreče. Kolesar je podrl petletnega Albana Brusotija, ki se je močno potokel po obrazu. — V ulici Battisti je 21 letni Karl Bruni podrl s kolesom 56 letnega Viktorja Luso. Oba sta se pri padcu potokla po glavi in po rokah. — Nek drug kolesar je pripeljal v bolnišnico 5 letnega Franca Cerigianija, katerega je podrl in je deček pri padcu dobil rane po obrazu in po kolnih.

Gad je bil pičil. V tržaško bolnišnico so pripeljali 10 letno Marijo Lakovič iz St. Lovrenca, katero je, med tem ko se je igrala na travniku blizu svojega doma, pičil gad. Njeno stanje je precej nevarno, posebno zato, ker ji ni bila takoj audena zdravniška pomoč.

Umrli so: Ivan Svab, Vincenc Slavič, Ana Černigoj, Justin Ziberl, Angela Mandič, Ana Zora, Anton Merljak, Josip Velikonja.

Iz Gorice

»Goriški liste« v najnovejših številkih 6. in 7. lepo kaže, kako skuša ustreči svojim bralcem in kako se trudi, da bi jim postregel ne samo z novicami, s praktičnimi nasveti za kmetijstvo, hišo in dom, ampak tudi z najnovejšim razvojem razmer, ki so na Goriškem v znamenju streznanja in

zrele zavednosti. Obsežno poroča o razvoju narodnih straž in njihovemu delu. V 6. številki ima tudi lep članek, posvečen našemu jeziku. V 7. številki pa članek o naših narodnih stražah.

Nov goriški župan. V 7. številki »Goriškega lista« je s posebnim poudarkom objavljeno imenovanje novega goriškega župana. Na to mesto je namreč Vrhovni komisar imenoval grofa Aleksija Coroninija iz znane in zaslužne goriške plemenitaške rodbine. Slovenska umestitev je bila že izvršena in »Goriški list« pristavlja, da novega mestnega župana topla pozdravljajo tudi goriški Slovenci.

Solkani. 78 letna Marija Medvedšek je šla v gozd nabirat suhljad. Pri tem je z nogo nehotela zadela ob mino, ki je bila skrita v travi. Mina je počila in ubogo staro ženko tako hudo poškodovala, da je ta kmalu potem umrla zaradi izgube krvi.

izšle so zbrane pesni
† Franceta Balantiča:
V ognju groze plapolam
Zepna oblika. 208 strani
Br. 45, vez. 60 lir
LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

Sport

Hermesov nogometni turnir ob praznikih

MLADIKA : MARS 5:2 (3:1)

Po igri obeh moštov prejšnjega dne je bilo pričakovati zmago Marsa, ki so je Ljubljani krepko upirali, dočim je Mladika kar klenčila pred Hermesom. Toda Mladika je to pot presenetila in potisnila Marsa na poslednje mesto brez zmage. Šodil je g. Sapošnik.

Višek tekovanja je bila zadnja tekma med zmagovalca prejšnjega dne, med Ljubljano in Hermesom. Simpatizerji Ljubljane na vzhodni strani igrišča so z zavestno gotovo zmago podpravi svojo ljubljenco. Šiškarji ob tribuni pa so gojili tibo upanje vsaj na neodločen rezultat. In tokrat jim je želja izpolnila, saj se izid glasi:

LJUBLJANA : HERMES 2:2 (2:2)

Moštvi sta se podali v boj s takim ognjem in vneto, da je nastop po borbenosti, tempu in startu na fogo alihi nekdanjim prvenstvenim tekmam. Po tridu soedi, bi utegnili sklepati na enakovrednost moštvev, toda ni bilo tako. Ljubljana je razen v obrambi bila boljše moštvo. Prevladovala je mod vsvo izro in nadkriljevala svojego nasprotnika zlasti po trdno povezanu skupni igri in po kombinacijah, ki jih že davna nismo videli. Po amehlnih akcijah odlično igre je dal notranji trio, prav tako oha stranska krilca, medtem ko kriloma in srednjemu krilcu, ki je igral četrtiga v obrambi, ni šlo to pot vse po sreči. Šibko je igrala obramba, ki je sestavljala mladi igralci še brez rutine, ki se pridobi le v ostrejših nastopih. Vratar nosi krivdo za neodločen rezultat.

Jubilant Hermes je polagal vse važnost srečanja na svojo obrambo, ki je bila res trda, večasih kar sarova, pa nepopustljiva do kraja. Vzela je na piko zlasti sita nevarnega srednjega napadalca Ljubljane, da ni mogel udeležiti vseh nevarnih položaj. Vendar je a svojo veliko sposobnostjo dvakrat prišli odličnega vratarja h kapitulaciji. Ker se je srednja vrsta omejlja zgolj na obrambo, so bili napadalec navezan na akcije posameznika, ki so bile kar nevarne zaradi nesigurne igre obrambe Ljubljane. Moštvo se je do skrajnosti potrudilo in vdržalo pred silnimi napadi nasprotnika. Ob srebrnem jubileju ga je spremljala fortuna, ki tudi v sportu ni brez pomena. Bilko je objektivno presoja g. Makovec.

Vrstni red je ta: 1. Hermes 3 točke (boljša razlika golov), 2. Ljubljana 3 točke, 3. Mladika 2 točki, 4. Mars brez točke.

Da je bilo zadosteno vsaj v skrajni meri tudi kraljevi sporta lahki atletiki, so nastopili dame in gospodje v stafetnem teku in tako prijetno izpolnili odmore med igrami.

KULTURNI OBZORNİK

Fr. Stele: Sternenova razstava

Pravkar odprta razstava pomeni bržkone za marsikoga precejšnje presenečenje. Ime slikarja Mateja Sternena vam je sicer dobro znano, a da je portretist in celo odličen portretist o tem širša javnost doslej ni veliko vedela. Presenečenje je pa prav posebej tudi v tem, da se nam impresionist Sternen odkriva naenkrat kot slikar portretov, ko velja vendar splošno prepričanje, da je glavno in najvažnejše torišče impresionista krajina, vsekakor pa skupnost sveta v njegovem optičnem vidiku in izrazu kot pojav, sestojč iz barve in svetlobe. Tako skupnost pa zmanjšuje pomembnost posameznih delov, če mislimo na človeka, torej osebnost; portret pa nedvomno teži za tem, da prav osebnost poudari in izrazi.

To dozdevno nasprotje med Sterneno-vo slikarsko smerjo in njegovim portretnim slikarstvom, pa se nam izkaže kot logična posledica Sternenovega osebnega umetniškega nazora in njegovega razvoja. Sternen šteje danes med staroste slovenskega umetniškega rodu. Z njegovim imenom je zvezan doslej največji umetnostni vzpon v slovenski zgodovini, t. zv. impresionizem. Pod tem geslom in borbi za njegova tehnična sredstva so pred dobri 40 leti nastopili v Ljubljani mladi slikarji. Ker jih domovina ni razumela in jih je odklanjala, so samozavestno odšli po priznanje v svet in so prav pred 40 leti, l. 1904, mednarodno prodrl z razstavo na Dunaju. Imena voditeljev tega rodu, Jakopič, Grohar, Jama, Sternen, so danes že zgodovinska imena, s katerimi se znaša slovenska kultura. Dunajska

razstava pa ne pomeni samo zmage slovenskih impresionistov ampak obenem najvažnejše križišče umetniških potov teh starih mož. Ta čas so bili namreč na višku borbe za tehniški ideal svojega slikarstva; zato so se mnogostransko oplajali med seboj in preživljali stopnjo razvoja, na kateri so si bili po rezultatih najbližji. Odslej naprej pa so njihova pota naglo šla narazen, dokler ni vsak izmed njih dozorl do izrazito svojeke oblike v tehničnem in vsebinskem izrazu svojega slikarstva. In v tem osebnem, manj programskem kakor po notranji nujnosti pripravljene umetniškega razpoloženja uravnanem razvoju, je tudi ključ za razumevanje Sternena portretista.

V svojem bistvu je slikarski impresionizem vsiek naturalizma v umetnosti in tudi Sternen, da, celo prav posebno on je med slovenskimi impresionisti izrazilo naturalistično razpoloženje. Ni pa v življenju razpoloženja, ki bi bilo čisto enosmerno, ampak se vsako nagiblje po svoji pobarvanosti tako ali drugače k svojemu polarnemu nasprotju. Nasprotje naturalizma je idealizem. Ne ena ne druga teh dveh polarnosti pa sama ne ustreza portretni vrsti slikarstva. Ta namreč nujno teži po osamljenosti slikanega predmeta, po njegovi osebni karakteristiki, ločujoči ga od okrožujoče celote sveta. Tako razpoloženje imenujemo realistično, in le kar ga je Sternen srečno združil z osnovnim naturalizmom svoje smeri, je postal sposoben slikati portret v ožjem smislu te besede. To realistično, stvarno razpoloženje se kaže že v njegovem pojmovanju slikarstva, ker mu je slika, kakor sam

poročal, sinteza med risbo kot konstruktivnim ogrodjem pojava in barvo kot njegovim izrazom. Zato predmet slikarja nujno veže čeprav ne tako, da bi ga moral prepisovati, ampak zato, da bo slika dobila izraz življenja, kakor ga umetnik čuti in vidi. Sternen je realist tudi po tem, da kljub impresionističnemu naziranju o dosledno slikoviti formi, močno upošteva lastno barvo predmeta, takozvano lokalno barvo, tako da gre pri njem na višku njegovega osebnega slikarstva bolj za formalni iluzionizem v baročnem in poznoantoniem smislu kakor pa ekstremni novodobni impresionizem. To ga približuje tudi težnjam mlajšega rodu in je kljub svoji starosti še vedno aktualen. Realizem se kaže tudi v njegovi slikarski formi, ker barvno tkivo kljub pristno slikarskemu pojmovanju ne ostaja v ploskvi, kakor največkrat pri doslednih impresionistih, ampak vsebuje tudi otipljivost izražajoče optične pobude, ki jih sicer vsebujeja risba in modelacija. Sternen namreč z barvo doseza vtis modeliranja predmetov. Tako vzdržuje Sternen v mnogih ozirih najoži stik s predmetom; prav to realistično razmerje do predmeta ga kljub osnovnemu naturalizmu usposablja za portretista. Posebno še, ker je od nekdanji prvi predmet sveta, človeško telo, s katerim smo zvezani za življenje in smrt, glavni in najpomembnejši predmet Sternenovega umetniškega zanimanja. Zenski akt, portret in studija figure v prostoru so glavne oblike, po katerih ga urešnjuje v svojem slikarstvu. Ustrezno njegovemu osnovnemu naturalističnemu razpoloženju pa tudi portret Sternenu ni nikdar samo posnetek modela, ampak mu je tudi tu slikarski problem merodajen za aranžma. Tudi portret mu je predvsem slikarska kreacija, in to dviga Sternenov portret s stopnje zasebno zanimive

podobe do splošne pomembnosti. Zato opažamo, da pri Sternenu ni prave meje med takozv. genrom (življenjskim) prizorom in portretom. Ze v naslovih mnogih njegovih portretov se izraža prevladovanje te strani; n. pr. Citajoča deklica, Violinistka. Na divanu, Pred ogledalom. V mesečini, Rdeči sončnik itd. Zato so tudi najučinkovitejši tisti njegovi portreti, kjer se družu s podobo upodobljenega dela okolja in se slikarju odpira možnost, da se v svojem naturalističnem interesu ob bojastvu barvnih viskov čimbolj razmahne. Posebno velja to za ženski motiv, ki že po svoji naravi bolj ustreza slikarju naturalistu kot moški in z lahkoto prehaja v življenjsko sliko.

Vsak slikar pa slika svoj osebni svet, svet svojih predstav, kakor jih življenje v njem razvije ustrezno njegovemu prirojenemu osebnemu razpoloženju. Sternen je svoj svet odločno, čeprav brez hrupnih napovedi in opozoril postavil ob svetove drugih impresionistov, ki so nam že zdavnaj domači kot slovenski slikarski izraz. V tem njegovem svetu pa je ustrezno bistvu portretnega pojmovanja vsak njegov portret svoj poseben, čisto slikarsko označen svet barvnega izraza; v njem je osebni tip razširjen na okolico kot njena dominantna, in je vsaka slika v naturalističnem smislu le izrez iz filma, zajetja naglasom upodobljene osebnosti. Tako se v tem smislu razkrivajo pred nami v Sternenovih slikah kot jasno ločljivi pojmi portret prezidenta gen. Rupnika, knezskošofa dr. Rožmana, predsednika Nar. gal. dr. Windischerja, ge Gabrove, Violinistke, gospe Jurčeve in mesečini, slikarjeve soproge v odlični osamljenosti in nazadnje zamj tako značilne v tekmi z Velasquezom lastne podobe v zrcau. Odkriva jo se nam kot svetlobno barvni svetovi, kjer enkrat okolica s svojim barvnim bogastvom pljuska čez upodobljenca in

grozi, da ga bo potopila, kakor pri gospe Jurčevevi, drugič kakor pri škofu dr. Rožmanu ali g. prezidentu model s svojimi značajem obvladuje okolico in jo pokrivi barvi svojega pojava.

Današnja razstava odgovarja tudi na vprašanje, kakšna in kako naporna je bila pot, po kateri se je Sternen priboril do svojega, v končnem rezultatu tipično svojiskega naturalističnega portreta. Primeritve samo zadnje dele, portret g. prezidenta z najstarejšim portretom te razstave, po modli konca 19. stol. oblečene gospe iz 90 ih let. Tam značaj meščansko prikupnega, strogo podobnostno stvarnega izdelka, ki tekmuje z oljnimi barvotiskom ali z barvo poživljenju fotografijo, tu svet čistega, ne ponarejenega, za takratni meščanski okus prevratno samostojno umetniško stvariteljsko karakteriziranega slikarstva! Ali pa primerjajte z začetka Sternenove samostojne, že jasno spoznatne poti gospe Abramovičeve z gospo Gabrovo in zatem njo še s diskretno nevsiljivim svetom škofa dr. Rožmana.

Predvsem pa sedanja razstava dokazuje širino Sternenovega okvira, v katerem ustvarja. Ker samovoljno razpolaga s svetom slikarskih pojavov, ga vidimo, kako z vedno večjo svobodo in prefinjenostjo, presenetljivostjo in življenjskostjo ureja aranžma svojih portretov ter tako slikarskemu izrazu ustrezno prireja svoj vsakokratni svet in mu daje svoj pečat.

Tako je današnja razstava nedvomno odkrile ne samo, ker nam potrjuje umetniško osebnost slikarjevo, ampak tudi ker bogati, izpopolnjuje in zaokrožuje naš že zgodovinski pogled na slovenski impresionizem. Slikarjevo nezlomljivo silo pa dokazuje dejstvo, da je enako sprejemljivo za pristaše impresionistične smeri kakor aktualen za težnje našega mladega slikarskega rodu.

Dnevne novice

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtak, 1. junija, v uršulinski cerkvi. Ob 6.30 bo sveta maša v blagoslovno za žive in rajne člane bratovščine. Udeleženci dobijo ta dan popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

Sv. maša zadušnica za pokojnim Francem Oraškom bo ob drugi obletnici njegove smrti 31. maja ob 7.30 v cerkvi Marijinskega Oznanjenja pri oltarju sv. Frančiška.

Tečaj na sprejemne izpite v I. razred gimnazije pričnemo 1. junija. Vpisovanje in informacije dnevno od 9-12 in od 14-17 učni svetov. Koropetitorija, Mostni trg 17.L.

Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani vabi vse privatiste, ki so se pripravili k izpitu v junijem roku, da se zglasijo v ravnateljski pisarni za Bežigradom, in sicer danes, dne 31. maja, med uradnimi urami. — Ravnateljstvo.

Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. 1. junija pričnemo učni tečaj. Poučbenje profesorji vse predpisane predmete. Otrci članov Pokrajinske delavske zveze dobijo popust. Vpis dnevo dopoldne v prostorih Delavske zbornice — Miklošičeva 22.I.

Pokrajinska poklicna svetovalnica na Aškercovi cesti 36.II. (v poslopju šolske poliklinike) zopet redno posluje. Pojasnila o preizkušnjah med uradnimi urami.

Vpisovanje v drugi risarski tečaj bo še danes in jutri, nato izpit in pouk. Franca Gorše, kipar, Ljubljana, Gosposvetka 13.

Desetletnice mature bomo maturantke državnega učiteljskega v Ljubljani iz letnika 1934 praznovali v soboto, 3. junija, v gostilni Krčon na Tržaški cesti. Snidemo se tam ob 18.

Škofijska dobrodelna pisarna sporoča: Izplačevanje rednih mesečnih podpor za mesec junij se bo vršilo v sledečem redu: v sredo, 31. maja, za dijake in zavoda. Za vse ostale pa: 1. junija od A-G, 2. junija H-K, 3. junija L-R, 5. junija S-Z. Nove prošnje se te dni ne bodo sprejemale. Pričetje a seboj podporni knjižnici Od 1. do 3. junija je pisarna za begunce zaprta.

Mesečne obnove za gospode ne bo privedojo sredo, ampak šole v sredo, 7. junija, sredo in 8. junija jutraj v Krizankah, inkor ponavadi. V sredo, 31. maja, rekolckija odpade zaradi tega, ker je to zadnji dan šmarnine pobožnosti. — Odbor.

Junjska rekolckija za akademsko izobražene gospe in gospodične bo v petek, 3. junija ob 19 v uršulinski kapeli — vhod pri portu. Spored: rožni venec, govor, Hitanje. Naslednje jutro ob 7 govor in sveta maša.

Zavod sv. Stanislava. Sprejemni izpiti za I. razred škofijske klasične gimnazije bodo v torek, 27. junija v Baragovem soseski.

Stalna komisija za profesorske izpite v Ljubljani sporoča: Izpiti se bodo vršili od 1. do 30. junija 1944 in se bodo nadaljevali jeseni. Kandidati naj oddajo prijave obvezno z izdelkom domače naloge v institutu za fiziko na univerzi vsak dan med 10 in 12. Vhod je skozi glavna vrata (Kongresni trg 11) preko II. nadstropja iz po poljih stopenj nazaj v pristižje do mineraloškega in fizikalnega instituta.

Sprejem v I. razred državnega učiteljskega v Ljubljani. Starši, ki želijo dati svoje otroke, dečke in deklice, v I. razred dečke in deklice vadišne državnega učiteljskega, naj jih prijavijo ravnateljstvu. Reeljeva cesta 10, v dne ob 2-7. junija v dopoldanskih urah. S seboj naj prinese rojstni list in potrdilo o cepljenju proti davici. Po prijavih bo v ponedeljek, dne 7. junija za dečke in v sredo, 14. junija za deklice, obkret ob 8 dalje, v Higijenskem zavodu za zdravstveno zaščito učencev — prej šolska poliklinika, Aškercova cesta, zdravniški pregled, nakar bo dne 15. junija na oglasni deski v veži, Reeljeva cesta 10, objavljeno, kateri dečki in deklice bodo sprejeti v I. razred. — Ravnateljstvo državnega učiteljskega.

Blagajna za družinske doklade v Ljubljani je k brezplačno razdeljevanju knjižice »Družinske doklade za delavstvo Ljubljanske pokrajine« pravkar izdala dodatek, ki vsebuje spremembe in spopolnitve po naredbah šefa pokrajinske uprave o osemo-vojitvi blagajne in o zvišanju družinskih doklad od 1. januarja 1944 naprej. Dodatek h knjižici dobe zainteresirani in imetniki knjižice brezplačno pri Zavodu za socialno zavarevanje v Ljubljani, Miklošičeva c. 20, in pri poslovalnicah zavoda v Novem mestu in Kočevju.

Dobitnikom knjižne tombole

Tombole so zadeli lastniki tablic št. 982.

Vsi dobitniki tombole naj pridejo v nedeljo, 4. junija, točno ob 10 dopoldne v mestno posvetovalnico, ki je v I. nadstropju na magistratu. Tam bodo žrebali, kateri denarni dobitki jim pripada poleg 10 knjig.

Za zunanje dobitnike, ki ne morejo v Ljubljano, bo žrebal uradnik Zimske pomoči.

Vse one, ki ne bodo mogli dvigniti dobitkov po že objavljenem razporedu, obveščamo, da bomo po 4. juniju delili vse vrste dobitkov in jih boste mogli dvigniti do konca junija.

X. sinfonični koncert

ki se bo vršil prihodnji ponedeljek, dne 5. junija, ob 19 v Unionski dvorani, bo po svojem sporedu sodil med najzanimivejše in najlepše te sezone. Radijski sinfonični orkester bo pod vodstvom svojega dirigenta D. M. Šijanca izvajal naslednje skladbe: Overture classique, Dvořak: Sinfonija št. V. v e-molu (»Iz novega svetca«); Liszt: Orpheus (Sinfonična pesnitev po grški mitologiji); Dukas: Carovnikov učence (po Goethejevi baladi »Der Zaubererling«); Weber: Oberon, uvertura. Zaključni sinfonični koncert vabi torej že po svojem izbranim sporedu. Predprodaja vstopnic začneta danes v Matični knjižarni.

Iz duhovniške službe

Za škof. duhovnega svetnika je bil imenovan Franc Majdič, župnik v Sodražici.

Za vršilca dolžnosti ravnatelja škof. klasične gimnazije v Ljubljani je bil imenovan msgr. dr. Ivan Knific, profesor te gimnazije.

Promoviran je bil 23. marca 1944 za doktorja teologije prefekt Anton Strle.

Namješčen je bil za III. kaplana v Kočevju duhovnik Vinko Šega (1943).

Reaktiviran je bil p. Arhangel Apčej, O. F. M., katehet na drž. ljudski šoli na Viču v Ljubljani.

Konkurzni izpit sta pred škofijsko komisijo na Reki dovršila: Karel Babnik, kaplan v Stari Loki, in Melhior Golob, kaplan v Škofji Loki; v Ljubljani pa Anton Vukšinič, kaplan pri D. M. v Polju.

Vsakanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Četrta vojna birma v stolnici

Ko kronisti piše, da je bila letošnja birma v stolnici že četrta v letih vojne vihr, omenja, da je bila na zunaj ekromna, brez vsakih večjih parad. Botri z birmanci so prihajali v stolnico z bolj skromnimi vozili kot v normalnih letih, ko so se vrstili avtomobili za avtomobili. Lepi konji so dajali letos zunanji povdarek birmi. Z njimi so se postavili meščani, a tudi okoličani. Sveto birmo je prejel 1036 dečkov in dekhe. V nedeljo po slovesni sveti maši ob 9 se je nato pričelo birmovanje, ki je trajalo do popoldne, nato pa še popoldne dobre pol ure. V ponedeljek se je morala birma časovno nekoliko preložiti, ker so nastopile nenadne ovire. Birmanje je bilo v ponedeljek samo 45 dečkov in dekhe, nekateri zamudniki so prešli ta sveti zakrament v škofijski kapeli. Precejšnje število birmancev in birmank je bilo iz nekaterih podeželskih krajev, tako iz sosrske fare 66, iz škofjanske pri Turjaku 45, dalje nekateri iz Dobrove, Brezovice, Iga in Kopanja. Botri in botrice so skušali razveseliti svoje birmance in birmanke sedanjim gospodarskim in drugim prilikam primerno, saj je bilo mnogim zelo težavno dobiti primerno obleko za ta svečan dan.

Sončni binkoštni prazniki

Tako sončni in lepi binkoštni prazniki že kmalu niso bili kot letošnji. Navadno je na binkoštni ponedeljek ali pa v nedeljo popoldne dež plašil birmance, da so dostikrat odhajali od birme nekoliko premočni. Pred leti so bili prav na te praznike silni nalivi s točo. Letos oba dneva lepo, sončno, popoldne malce vetrovno vreme. Da se je doslej hladno ozračje res močno ogrelo, nam zgovorno kažejo vremenski zapiski o stanju dnevnih temperature. Dnevna maksimalna temperatura se je od dne do dne za nekaj stopinj večala. V soboto je toplomer za-

Za današnji dan

Koledar

Sreda, 31. velikega travna: II. kvatro; Srednica milosti; Angela, devica in ustanoviteljica reda.

Četrtek, 1. rožnika: Fortunat, spoznavalec; Kaprazji, opati; Pamfil, mučenec.

Dramsko gledališče

»Azazel«. Red B. Ob 18.

Operno gledališče

»Carmen«. Red Sreda. Ob 18.

Kino Matica

»Slavčova pesem« ob 16 in 19.

Kino Union

»Inflagranti« ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

Kora Terry« ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočne službe imajo lekarnice: dr. Pločič, Dunajska cesta 6; mr. Hošvar, Celovška cesta 63; mr. Gartus, Moete, Zaloška cesta.

Operno gledališče

Sreda, 31. maja, ob 18: »Carmen«. Red Sreda. Četrtek, 1. junija, ob 18: »Macons«. Red Četrtek.

Dramsko gledališče

Sreda, 31. maja, ob 18: »Azazel«. Red B. Četrtek, 1. junija, ob 18: »Zelja«. Red A.

Oddajniška skupina »Jadransko prtorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 31. maj:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Otroška ura: Dedek-vedek kramljuje — 17.45 Malenkosti — 18.30 Prenoš šmarnice iz frančiškanske cerkve — 19 Slovenske pesmi poje teroet ester Dobriček — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Glasbena medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Haydnova glasba — 21 Radio zapoje vsakemu svoje — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahke noč.

znamoval v senci +22,8° C, v nedeljo že +23,9°, v ponedeljek pa celo +25,9° Celzija. Lepo vreme je zvalilo prve kopalce na lirijsko, pa tudi že na prosto — na Ljubljano. Vsi so se prijetno sončili. »Zadna se te jutra, ker pokaže tudi seznan jutranjih temperatur. V soboto je bilo +11,6°, v nedeljo prav toliko, v ponedeljek je padla jutranja temperatura na +7,4°, v torek pa se je dvignila na +9,2° C.

Nesreča z ročno granato v Mestnem logu

Na nekem travniku v Mestnem logu ali bolje ob Cesti na Loko se je v petek popoldne primerila huda nesreča. Trije mladi dečki so našli granato, s katero so začeli manipulirati. Granata je eksplozivna in vsi trije so bili hudo ranjeni od granatinih drobcov. Z reševalnim avtom so bili poškodovanci: 12-letni monterjev sin Peter Sava, 10-letni delavčev sin Bogo Platner in 10-letni kurjačev sin Srečo Dežman prepeljani v splošno bolnišnico na kirurški oddelek.

Redke nesreče med prazniki

Med binkoštnimi prazniki so bile po zapiskih reševalne postaje nesreče prav

Se ta teden bo izšla nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«

Henry Bordeaux: Rodbina Roquevillardov

Knjiga s čudovito močjo popisuje trpljenje očeta, ki zaradi blodne ljubezni svojega sina proda svoje posestvo, da bi rešil rodbinsko čast, ki so jo vsi prejšnji rodovi ohranjali in krepili. Ko se skesan sin vrne in pride v ječo, se po dolgem razmišljanju oče-odvetnik odloči, da bo sina sam branil pred sodiščem. S tradicijo in mrtvimi predniki dokazuje, da sin ni zagrešil tatvine, ki mu jo je očital tožnik, razgali zlobno nasprotnikov in ta ko reši svojega otroka — zadnjega Roquevillarda — za rodno zemljo. Ta knjiga je prava družinska knjiga.

Zgodovinski paberki

30. velikega travna:

L. 1640. je umrl najpomembnejši belgijski slikar, mojster baročnega slikarstva Peter Pavel Rubens. V njem se združujejo pridobitve vseh glavnih italijanskih smeri, benečanske, bolognske in dedščine Michelangela, s katerim je tekmoval v kolosalnosti. Rubens je interesni krog baročnega slikarstva v zvezi s sodobnimi italijanskimi prizadevanji razširil in dodal cerkvenemu zgodovinskemu krogu času prirojeno mitološko sestavino. Rubens je postal tako s svojo razkošno in patetično vsebino kot udi s svojim virtuoznim načinom dela odločilen za bodočnost zahodnoevropskega slikarstva vse tja do 18. stoletja.

31 velikega travna

1764. leta je umrl v Ljubljani slikar Franc Lovšek. Rodil se je v Mengšu 1700. leta, o njegovem življenju vemo bolj malo. Dela pričajo, da je moral imeti dobro šolo. Na lovška je posebno vplival Giulio Quaglio, ki je v letih 1721-23 bival drugič v Ljubljani in slikal v stolnici ter semeniški kapeli. Od tod tudi tolika serodnost med freskami enega in drugega, da so lovškove freske v cerkvi sv. Petra v Ljubljani nad 150 let pomotoma pripisovali Quagliu. Najstarejše lovškove slike so na Zalah iz 1739. leta, kjer je naslikal v cerkvi na mokri omet arhitekturno ozadje glavemu oltarju; na južni zunanji steni pa velikanskega sv. Krištofa. Nato je slikal na raznih krajih kot diskalceatih v Ljubljani, v Kamniku, Nevljah, Zalostni gori nad Mokronogom, v Celju. Štepanji vasi in drugod. Lovšek je izrazil freskant, njegovih olinatih slik je malo. Vzornik mu je bil Quaglio ko' najboljši dokazujejo freske pri Sv. Petru. Lovšek spada med naše najboljšje slikarje.

1892. leta je umrl na letovisku Jamne pri Konjicah slikar Fantoni Tomaž. Rodil se je v Huminu na Furlanskem, se solal doma in v Vidmu nato pa odšel v Benetke. Leta 1875. se je v Konjicah drugič oženil in se tam stalno naselil. Prvo samostojno delo je dovršil na Dobrci, nato pa je veliko delal zlasti na Štajerskem, v manjši meri pa tudi drugod. Fantoni je zastopnik laških slikarjev - abitnikov brez lastne umetniške invencije, ki so s spretno rabo starih form znali ugoditi naročnikom.

1902. leta so sklenili Angleži z Buri mir v Pretoriji. Ko so našli 1871. leta v Južni Afriki pri Kimberleyu ob sotočju rek Orange in Vaal diamante, se je pritoč tujevc v te kraje močno povečal. Angleži so bili zlasti pozorni na obe bureki republiki Orange in Transvaal. Angleški guverner kopske kolonije je poskusil obe državi spojiti z ostalo angleško posestjo v enotno zvezno državo po vzoru Kanade (1788. leta). Toda Buri so se temu načrtu uprli in Angleži so morali začasno odnehati. Po osvojitvi Londona so zasnovali Angleži načrt Kairo-kapske železnice, ko se bureki državici nista morali mirno vključiti v angleški imperij, je nastala burška vojna (1899-1902). Po začetnih uspehih so se morali zapuščeni in osamljeni Buri pobotati in se odpovedati svoji samostojnosti.

1916. leta sta se merili v pomorski bitki pri Skageraku nemška in angleška mornarica.

redke. V nedeljo zvečer si je na Tržaški cesti pri padcu zlomil desno nogo delavec Alojzij Gorše. — Na svojem domu v Mandeljevici ulici št. 15 pa se je pri padcu močno poškodoval železniški delavec Alojzij Zanoškar. — V Zelni jami je padel z vrtiljaka in se hudo poškodoval po glavi in rokah v Tomačevem stanjuči 20letni delavec France Semrajc. — Na Vodnikovi cesti št. 207 stanujoča žena kontrolorja drž. železnice, 59letna Marija Kogovškova si je pri padcu s stola v stanovanju zlomila desno nogo.

MALI OGLASI

ZGUBIL SE JE v nedeljo popoldne, otrošk. pulover, drap barve. Na poti Kodeljevo-Dunajska cesta. Pošten najditelj naj ga odda v upravi »Slovenca«.

ZGUBILA SE JE damska copata, prenovljena, ob Prisojne ulice do Grablovičeve. — Pošten najditelj se naproša, da je izrodi čevljarju, Šmarinska cesta 8, ali v upravi »Slovenca« proti nagradi.

ZGUBIL SEM dne 27. maja, usnjeno aktovko, otroško jopico in moške bluze od Podmiljskove ul. do Stadionu. — Poštenega najditelja vjdno naprošam, da odda v upravi »Slov.« proti nagradi.

STARE URE zapadne, šepne in butike, samo prav dobro ohranjene kupim. Janko Jazbec, Miklošičeva cesta 12. (k)

POZOR! Kupujem vrste in vse tekstilne odpadke ter bluze, posamezne odise, kot tudi stare listine kupuje in naj-najboljše plačuje Knjižarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

PRASICKA ZA REJO tednov starega, prodam. Pavlič, Kocencova ulica 9, ob cesti v Rožna dolina.

KUPIJEMO prazne cementne in slične papirne vrste. PETRONAFTA, Tyrbeva cesta 35a.

VSAKO antikvarično slovensko knjigo, revijo, časopis, posamezne odise, kot tudi stare listine kupuje in naj-najboljše plačuje Knjižarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

Zahvala
Vsem, ki ste nam pomagali pri izkopu, prevozu in pogrebu našega dragega moža, očeta, brata, strica, zeta in svaka, gospoda
STANKA PETELINA
profesorja drž. učiteljskega v Ljubljani
se najlepše zahvaljujemo.
Zlasti se še zahvaljujemo št. g. dr. Ignaciju Lenčku, viš. voj. kuristu in ostali duhovščini, gg. bogoslovcem, št. g. ravnatelju I. Prjatelj in dijaku M. Grdinu za lepe polovine besede, intendantnemu nadporočniku g. dr. Potočniku za njegovo požrtvovalnost pri izkopu in pogrebu, diakoninjam drž. učiteljskega za adoracijo, zastopnikom župniškega zbora slov. domobranstva, domobranski godbi in domobrancem, da so mu izkazali posebnosti vojske čast, pevecem za lepe žalostinke, darovalcem vencev in cvetja ter onim, ki so v pokojnikov spomin darovali Društvo slepih, in vsem, ki ste ga spremlili k večnemu počitku.
Naj v miru počiva!
Družini Petelin in Skalar.

Zahvala
Vam, ki ste hoteli našo ljubljeno
MARJANCO
z zdravili rešiti, a je Bog odločil drugače; ki ste nam ob najbolj bridkih urah nadvse ljubezno pomagali; ki ste z nami sočustvovali in nam vse čas z vso iskrenostjo bližili in lajšali slovo, da so mu izkazali posebnosti vojske čast, pevecem za lepe žalostinke, darovalcem vencev in cvetja ter onim, ki so v pokojnikov spomin darovali Društvo slepih, in vsem, ki ste ga spremlili k večnemu počitku.
Bog plačaja!
Ljubljana, dne 30. maja 1944.
Rusovi

Mihelič Josip
upravitelj pomožne šole
Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 31. maja 1944, ob pol treh popoldne v Zal, kapela sv. Jozefa, na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 29. maja 1944.
Mihelič Josina, žena
in ostalo sorodstvo.

Osveta
I. R. POLÁK
Izvirna povest iz časov Keltov v naših krajih
»Da, tudi jaz sem uverjena o tem, da bo nevarnost kmalu minila, in bom spet prosta kot sem bila doslej,« pritrli ona.
Knez je obrnil te njene besede v svoj prid, dele so mu dobro in zato je odšel ves zadovoljen od kneginje...
Po odhoda kneza Galimara je bilo kneginji Albasvinti čitati raz obraza, da je padla velika in težka skala ekربي mimo nje; globoko je vzdihnila in rekla sama sebi: »Že sem mislila, da je vse izdano in izgubljeno...
Nečaj pa je moral knez po svojih ogleduh jih izvedeti; zakaj od vseh strani so prihajali na gradišče vojniki, in sicer posemežno in tiho, če so prihajali v skupinah; zakaj tako je bilo povelje kneza Galimara, ki so ga raznesli sli po kneževini...
In prišel je večer pred zadnjim pomladanskim ščipom...
Močan veter je vel od severa in oznejal, da bo po deževju, ki ga je bilo res že preveč, nastopilo lepo vreme. Drevje, odet v temno, že skoraj poletno zelenje,

Zdajci potihne bojni vihar...
Tišina pa, ki je nastala, je obetala še huji naval; toda ta naval ni prišel od zunaj, temveč iz gradišča kneza Galimara.
»Galimar... Galimar... Galimar...!«
Med ta bojni klic se je pomelalo lajanje divjih psov napadalcev; in začelo se je trganje, klanje in pobijanje brez konca in kraja. Galimar in njegovi trije bratje so bili in morili tako, da so cepali pod njih udarci sovražniki kot muhe; kjer je bil boj najhujši, tja so udarili ti štirje; krvaveli so že vsi štirje; a to krvavenje jih je razkačilo tako, da so divjali kot zveri; njihov zgljed je podžgal še ostale bojovnike; navalili so na sovražnika s tako silo, in bili in klali so tako divje, da je končno sovražnik omogel in se spustil v beg.
»Galimar... Galimar... Galimar...!«
Kot bi nagnal čredo divjih zveri nad ljudi, tako so navalili zmagovalci na premagane in drli za bežečimi; kar so jih zmagovalci došli, vse so pobili; mrliči so ležali posamič in tudi v družah.
Boj je trajal več dni; zakaj premagane sovražnike so preganjali zmagovalci do njih domov; in kdor se ni hotel predati, je bil ubit; ker pa so bili Kelti pogumni in se smrti niso bali, se razume, da jih med pogonom ni bilo pobitih manj nega v bitki sami.
Zmeгаа kneza Galimara je bila popolna in tako odločilna, da je zavladal tudi v kneževinah, v katerih so še pred kratkim vladali drugi knezi.

KINO »MATIC A« 22-41
Mariborčanka Elfie Meyerhofer in Ljubljanačanka Fifi Hillie (Ellen Hillie) v sijajnem pevskem filmu
»Slavčova pesem«
Najlepše arije iz Traviate, Bohem, Madame Butterfly, Gasparone. V ostali vlogah Johanes Riemann, Paul Kemp, Theo Lingens itd.
Predstave dnevno ob 16. in 19. uri!
Predprodaja od 10-12
KINO »UNION« 22-21
More biti enaka dober detektiv?
Mlada, častljubna uradnica detektivske pisarne dobi naročilo, da zasleduje navidezno nezvestega moža. Med zasledovanjem se ji pripelje mrtavski smrečnica in zabavnega, dokler je lastni žel ne dobi
»Inflagranti«
V glavni vlogi: Ferdinand Marian, Margot Hielscher itd.
Predstave ob delavnikih od 16 in 19.15
KINO »SLOGA« 22-21
V ORIGINALU! Veliki varijski in revijski film UFE, poln žepov in blesteče elegancije z Mariko Röck v glavni vlogi.
»Kora Terry«
Po istoimenskem romanu H. C. v Zobel-tiza. Sodelujejo Josef Sieber, Will Quadflieg, Will Dohm in drugi odlični umetniki.
Režija: Georg Jacoby.
Predstave delavnik ob 16. in 19. uri!